Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען — היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 271 | Łódź, Sroda 26 listopada 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך ר כסלו תרצ״א | № 271

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71=224

מיינונג פון דעפּ. גרינבוים

וועגען דער פּראָפעסור איז יודישען קאָלאָ

וואַרשאַ, 25. (טעלעפאָניש). דעפּוטאַט גרינבוים האָט היינט ערקלערט א פּרעסע-פאָרשטעהער אַז די פּראָפעסור פון יודישען „קאָלאָ“ דאַרף אי־בערנעהמען איינער פון די געוועהלטע גאַליציאַנער דעפּוטאַטען, פּראָזעס דאַרף זיין ד״ר טהאָן אָדער ד״ר זאָמערשטיין.

ענדעקעס געפיהרט אַנ׳אונלע־גאַלע וואהל-אַקציע

קאָנפיסקירט אַלע זייערע דאָקו־מענטען אין טאָרן

טאָרן, 25. (ספּ. טעל.) נעכטען האָט די אויס־פאָרשונגס-פּאָליציי אין טאָרן אַדורכגעפיהרט אַ גע־נויע רעוויזיע אין דער רעדאַקציע און אַדמיניסטראַ־ציע פון דער ענדעקישער צייטונג „סלאָוואָ פּאָ־מאָרסקיע“.

די פּאָליציי האָט צוגענומען די קאַסע-ביכער פון דער ענדעקישער פּאַרטיי און די רשימה פון די מיטגלידער.

די אַרעסטען שטעהען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אונלעגאַלער וואַהל־אַקציע.

א נייער קלוב — „נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען“

ווערט געשאַפען דורכן רעגירונגס-בלאָק

וואַרשאַ. 25. (וו) לויט ווי מען הערט, וועט דער ב.ב.־קלוב זיך פערטיילען אויף אַ רייה גרופּען: קאָנסערוואַטיסטען, לודאָווצעס, מיעש־טשאַנעס, פעראייניגונג פון שטאָט און דאָרף, קלוב פון מלוכה־אַרבייט. אונטער דעם לעצטען נאָמען זאָל זיך אָרגאַניזירען די גרופּע פּולקאָווניקעס. ווייטער שמועסט מען, אַז צוליב דער וואַהל־מפּלה פון דער רעוואָלוציאָנערער פראַקציע פּ.פּ.ס. בעמיהט זיך רעפּ. סלאַוועק צו שאַפען איצט אַ קלוב „נאַציאָ־נאַלע סאָציאַליסטען“ צו וועלכע ס׳זאָל געהערען די לינקע נ.פּ.ר. און די דעפּוטאַטען פון פּ.פּ.ס. וואָס זענען אויסגעוועהלט געוואָרען אויף דער ליסטע נומער 1.

ווי אזוי האָט מען איבערגעפיהרט פון בריסק

די אַרעסטירטע געוועזענע דעפּוטאַטען

וואַרשאַ, 25. (וו) די מאַכט האָט פערעפענט־ליכט א קאָמוניקאַט וועגען דעם ווי אַזוי די אַרעס־טירטע געוועזענע דעפּוטאַטען זענען איבערגע־פיהרט געוואָרען פון דער בריסקער תפיסה.

לויט דעם דאָזיגען קאָמוניקאַט זענען די אַרע־סטירטע איבערגעפיהרט געוואָרען צו 2 אין אַנ־אויטאָ. יעדער פון די געוו. דעפּוטאַטען איז געווען אָנגעטון אין זיין אייגענעם אַנצוג און פּאַלטאָ. יעדער האָט אויך בעקומען אויפ׳ן וועג אַ מיליטערישען פוטער און צודעק. דער פּראָוויאַנט איז בעשטאַנען פון געבראָטענעם עוף, טערמאָס-פלאַש מיט הייסען טיי מיט רום און אַ פּעקעל פּאַפּיראָסען.

זיצונג פון אויספיהר-קאָמיטעט פון פּ.פּ.ס.

וואַרשאַ, 25. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). מאָרגען (מיטוואָך) קומט פאָר אַ זי־צונג פון צענטראַלען אויספיהר־קאָמיטעט פון פּ.פּ. ס., ווי מ׳שמועסט זאָל בעשלאָסען ווערען אַז דער פּ.פּ.ס.׳אישער סיים־קלוב זאָל צוזאַמען מיט דער גאַנצער אָפּאָזיציע אַריינטראָגען באַלד אויף דער ערשטער זיצונג פון סיים אַ פאָרשלאַג וועגען בע־פרייען די אַרעסטירטע, וועלכע זענען געוועהלט געוואָרען אַלס דעפּוטאַטען.

דער מלוכה-פּרעזידענט זאָל רעזיגנירען פון זיין אַמט

און זאָל באַלד ווידער געוועהלט ווערען אויף נייע 7 יאָהר

וואַרשאַ, 25. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). אין די סיים־קולואַרען האָבען זיך פערשפּרייט סענסאַציאָנעלע קלאַנגען אַז דער מלו־כה־פּרעזידענט וועט רעזיגנירען פון זיין אַמט, און וועט באַלד דערויף ווידער געוועהלט ווערען דורך דער נאַציאָנאַל־פערזאַמלונג אויף נייע 7 יאָהר.

קאָנפערענץ צווישען מלוכה-פּרעז. און מאַרשאַל פּילסודסקי

וואַרשאַ. 25. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאַנדענט). היינט איז פאָרגעקומען אַ קורצע קאָנפערענץ צווישען מלוכה־פּרעזידענט און מאַר־שאַל פּילסודסקי, ס׳איז בעטראַכט געוואָרען די גע־שאַפענע לאַגע נאָך די נייע וואַהלען. די בעשלוסען וואָס זענען אָנגענומען געוואָרען זענען וואַהרשיינ־ליך דיזעלבע וואָס וועלען אָנגענומען ווערען אויף דער מאָרגענדיגער (מיטוואָכדיגער) זיצונג פון ב. ב.־קלוב.

ווער וועט זיין סיים-מאַרשאַלעק און ווער פּרעמיער-מיניסטער

וואַרשאָ, 25. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). ס׳געהען ווייטער אַרום פערשידענע קלאַנגען וועגען בעזעצען דאָס סיים־פּרעזידיום און דאָס פּרעזידיום פון ב.ב.־קלוב.

מ׳שמועסט ווייטער שטאַרק, אַז סיים־מאַרשאַ־לעק וועט ווערען דער געוו. פּרעמיער־מיניסטער שוויטאַלסקי, אָדער גאָר דער יוסטיץ־מיניסטער צאַר אויב מיג. צאַר זאָל ווערען מאַרשאַלעק וועט אַלס יוסטיץ־מיניסטער בעשטימט ווערען פּראָפ. מאַ־קאָווסקי.

וואָס שייך דער פּרעזעסור פון ב.ב.־קלוב, זאָל דער אַמט בעשטימט ווערען פאַר פּולק. סלאַ־וועק, אויב דער לעצטער זאָל נישט ווערען פּרעמיער מיניסטער, אין צווייטען פאַל זאָל פּרעזעס פון ב. ב.־קלוב ווערען פּולקאָווניק קאָץ.

אַלס שעף פון סיים־ביוראָ זאָל בעשטימט ווע־רען מאַיאָר דזשאַדאָש.

וואַרנונג!

אַזוי ווי אַ געוויסער וועלוועל שטיינבערג פון אָסטראָוויעץ, איצט אין לאָדז, האָט אַ פרוי אין אָפּאַטאָוו און האָט בדעה נאָכאַמאָל חתונה צו האָבען, ווערט דער ראַבינאַט און אַלע רבנים גע־בעטען דעם דאָזיגען פערזאָן קיין חופּה-קדושין נישט צו געבען.

מיט אַכטונג
9671 י. בלוואַל, אָפּאַטאָוו.

DR.
Sołowiejczyk
POWRÓCIŁ.
ANDRZEJA 4, telefon 219-85.

בלב שבור ודכא אנו מודיעים ברבים על הלקח עטרת ראשנו מעלינו, עטרת תורה ואור, פאר ישראל, הרב, המורה והיהודי הגדול, אחד מיחידי הסגולה, הסופר יקר-הרוח והמשורר בעמיו

ר׳ יעקב בנימין (י. בן-ימיני) קצנלסון נ״ע.

בשנת השבעים והחמש לימי חייו

על מותו מר יבכיון:

בניו, בנותיו, חתניו, כלותיו ונכדיו

ההלויה תהיה היום, יום ד׳, ו׳ לח׳ כסלו בשעה 12 בצהרים, מבית האבל רחוב נובו-צגלנינה 14.

הזכרה.

מאָרגען, דאָנערשטאָג, 12 אַ זייגער בייטאָג צום ערשטען שמערצליכען יאָהרצייט פון אונזער אונפערגעסליכען

יצחק דוד פוקס ז״ל

ווערט אויפ׳ן בית החיים פאָרקומען **א הזכרה** און די ענט־הילונג פון דער מצבה, וועגען וואָס עס טיילען מיט אַלע קרובים, פריינד און בעקאַנטע

פרוי און קינדער. 9673

מאַשין-מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל און סוכאַרקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזער גוט-בע־קאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערביע

נ. ווייבערג

38 פּיעטריקאָווער 38
:-: טעל 143-82 :-:

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב׳ן פאַד-סטאַרשי ה׳ **מאיר פרינץ** צוליב׳ן טויט פון זיין אונפערגעסליכער

מוטער נ. ע.

זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבילי ציון וירושלים.

די פערוואַלטונג פון שטעפער-צעך אין לאָדז

וועגען העברעען דירה־געלד

ווערט אויסגעאַרבייט אַ נייער געזעץ־פּראָיעקט

וואַרשאַ, 25. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). ס׳ווערט אויסגעאַרבייט אַ געזעץ־פּראָיעקט וועגען העכערען דאָס דירה־געלד אויף פאָלגענדען אופן : אויף איינצימערדיגע וואוינונגען וועט דאָס דירה־געלד איינגאַנצען נישט געהעכערט ווערען, אויף 2 צימערן וועט געהעכערט ווערען מיט 50 פּראָצענט, 3 צימערן מיט 60 פּראָצענט, 4 צי־מערן -- 70 פּראָצענט, 5 צימערן — 80 פּראָ־צענט, פון 6 צימערן אָן זאָל דער לאָקאַטאָרען־שוץ איינגאַנצען אָפּגעשאַפט ווערען. געוועלבער וועט גע־העכערט ווערען דאָס דירה־געלד מיט 75 פּראָצ.

אַ ירושה פון 100 טויזענד פונט שטערלינג

אויף בויען אַ שוהל איז ירושלים

ירושלים, 25. (יט״א טעלעגראַפיש).

אַ געוויסע יודישע פרוי דעלעי פון אַלטשאַנג אין כינע האָט איבערגעלאָזט לויט אַ צוואָה, הונ־דערט טויזענד פונט שטערלינג פאַר אַ שוהל אין ירושלים, אַזוי ווי אין דער צוואָה איז נישט אָנגעגעבען געוואָרען וועלכע שוהל האָט זיך געבילדעט אַ קאָמיטעט פון 9 ספרדים און 3 אַשכנזים וועלכע וועט פערוואַלטען מיט דעם לעגאַט.

אַרויסצוטרעטען פון דער אַלגעמ. ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע

האָט בעשלאָסען די קאָנפערענץ פון די רעוויזיאָניסטען אין א״י

תל־אביב, 25. (יט״א טעלעגראַפיש).

נעכטען האָט זיך דאָ פערענדיגט די קאָנפע־רענץ פון די רעוויזיאָניסטען אין א״י. די קאָנפע־רענץ האָט אָנגענומען אַ בעשלוס אַרויסצוטרעטען פון דער אַלגעמיינער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, אַ טייל פון די 36 דעלעגאַטען האָט זיך סאָלידאַרי־זירט מיט דער שטעלונג פון מאיר גראָסמאַן און ליכטהאַם. די מעהרהייט אָבער האָט אָנגענומען זשאַ־באָטינסקיס שטעלונג, אַז אויב דער 17־טער ציוניס־טישער קאָנגרעס וועט נישט אָננעהמען דעם מיני־מום־פּראָגראַם פון די רעוויזיאָניסטען, זאָלען זיי אַרויסטרעטען פון קאָנגרעס.

צום סוף איז געוועהלט געוואָרען אַ נייער צענ־טראַל־קאָמיטעט.

5 מיליאָן אַרבייטסלאָזע אין אַמעריקא

געגרינדעט אַ הילפס־קאָמיטעט אויף צו שטיצען די הונגערנדע

ניו־יאָרק, 25. (יט״א טעלעגראַפיש).

די וואַקסענדע אַרבייטסלאָזיגקייט רופט אַר־רויס אַ שטאַרקע בעאונרוהיגונג אין די געזעלשאַפט־ליכע קרייזען. אין די פעראייניגטע שטאַטען זענען שוין פערהאַן מעהר ווי פינף מיליאָן אַרבייטסלאָזע. דאָס הייסט, אַז צוואַנציג מיליאָן מענשען הונגערן. ס׳ווערען דעריבער געבילדעט הילפס־קאָמיטעטען, אין וועלכע ס׳נעהמען אַנטייל פיל אָנגעזעהענע יודי־שע פערזענליכקייטען.

אין וואַשינגטאָנער הילפס־קאָמיטעט זענען בע־טייליגט 4 יודען, אין ניו־יאָרקער קאָמיטעט זענען צווישען די הונדערט מיטגלידער פערהאַן מעהר ווי צוואַנציג יודען, צווישען זיי פעליקס וואַרבורג, שטרויס, פרוי מאָשקאָוויטש א. אַנד.

אויף יאַנואַר איז בעשטימט געוואָרען אַ דרייוו.

אויסגעגראָבען אַן׳אַלטע יודישע שוהל

האַרט ביים כותל מערבי

ירושלים, 25. (יט״א טעלעגראַפיש).

ביים כותל־מערבי האַרט ביים טויער, וואָס פיהרט צום אַמאָר־מעטשעט, האָט מען אויסגעגראָ־בען אַן׳אַלטע יודישע שוהל. די אויסגראָבונגס־אַר־בייטען זענען דערווייל דורך דער רעגירונג איי־בערגעריסען געוואָרען, דורכ׳ן דעפּאַרטאַמענט אויף אָפּצוהיטען אַלטערטימליכקייטען, אין די מאָטיווען פון אָפּשטעלען די אַרבייטען, ווערט אָנגעוויזען, אַז מ׳דאַרף אַדורכפיהרען אַן׳אויספאָרשונג. דערווייל זענען די אויסגראָבונגען געמאַכט געוואָרען אויף 16 מעטער טיף.

—═[][][]═—

מיט שחיטות טאָר מען נישט אויספּרעסען קיין קאָנצעסיעס

שלוס פון דער גרויסער א״י־דעבאַטע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

די רעדעס פון סער הערבערט סעמועל און דזשעמס ראָטשילד

לאָנדאָן (יט״א) אין זיין רעדע בעת דער גרויסער א״י־דעבאַטע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט דער געוו. הויך־קאָמיסאַר אין ארץ־ישראל סער הערבערט סעמיועל, וועלכער האָט גענומען דאָס וואָרט נאָך פּרעמיער מאַקדאָנאַלד ערקלערט פאָל־גענדעס :

עס איז צו בעגריסען, וואָס דער פאָרשטעהער פון דער רעגירונג האָט זיך ענטשידען אַרויסגע־זאָגט פאַר׳ן מאַנדאַט. אָבער דאָס, וואָס איז געזאָגט געוואָרען ענדערט ווייניג אין דער געשאַפענער לאַגע. די באַלפור־דעקלאַראַציע בעשטעהט פון 2 טיילען. אויב עס וואָלט זיך געהאַנדעלט וועגען פערטרייבען די 600,000 אַראַבער פון זייער פאָ־טערלאַנד, כדי צו שאַפען אַן׳אָרט פאַר דער יודישער נאַציאָנאַלער היים, אָדער אונטערוואַרפען די אַראַ־בער פּאָליטיש אַן׳אַנדער פאָלק, דאַן וואָלט אַזאַ פּאָליטיק געווען דורכאויס פאַלש, קיינער אָבער האָט צו אַזאַ פּאָליטיק נישט געשטרעבט. די יודען האָבען אַליין אין משך פון פיל יאָהרהונדערטער געליטען פון אונטערדריקונג און זיי שטרעבען נישט דערצו. ווען איך בין מיט 10 יאָהר צוריק געשיקט געוואָרען קיין ארץ־ישראל איז מיין אויפגאַבע געווען צו בעטראַכטען דעם שוץ פון די אַראַבישע אינטערעסען אַלס אינטעגראַלען טייל פון דער פּאָליטיק פון אַ יודישער נאַציאָנאַלער היים. צו דאַרף מען אָבער דערפון דרינגען, אַז די גאַנצע אונטערנעהמונג איז אונמעגליך ? צו בעדייט דאָס, אַז עס איז שוין נישט קיין אָרט פאַר דער יודישער נאַציאָנאַלער היים ? ביי געהעריגער לאַנדווירט־שאַפטליכער און אינדוסטריעלער ענטוויקלונג קען ארץ־ישראל אין דער נאָהענסטער צוקונפט אַרומ־נעמען

אַ בעפעלקערונג פון אַ 2 מיליאָן מענשען

און אין משך פון איין דור קען די בעפעלקערונג פערגרעסערט ווערען ביז 3 מיליאָן. ווען דאָס יודישע פאָלק שטרעבט ווידער אויפצובויען אַ נאַצי־אָנאַלע היים, געשעהט דאָס נישט צוליב אַן׳אונ־קלאָרען געפיהל ווידער אויפצושטעלען דעם אַל־טען גלאַנץ און אויך נישט צוליב עקאָנאָמישע און פּאָליטישע מאָטיווען, נאָר עס איז אַן׳אויסדרוק פון גייסטיגע און רעליגיעזע קרעפטען, וועלכע האָ־בען אַ לענגערע צייט גערוהט, אָבער זענען נישט אָבגעשטאָרבען. לאָמיר נאָר אַ טראַכט טון, אַז אויף די בערג פון ציון ברענט נאָך דער פאַקעל פון גייסט, אפשר שוואַך און אומעטיג אין די היינטיגע טעג, אָבער ווער קען וויסען, צו וועט דער פאַקעל ווידער נישט אויפפלאַמען, כדי צום דריטען מאָל צו

לייכטען פאַר דער גאַנצער מענשהייט.

בעהאַנדלענדיג דעם גורל פון ארץ־ישראל ריהרען מיר אָן די טיפסטע פּראָבלעמען. די דאָזיגע אידעען האָט זיכער קיינמאָל נישט ערפיהלט קיין מעהר בעדייטענדער פיהרער ווי ד״ר ווייצמאַן. ווען מיר פערגלייכען דאָס „ווייס־בוך“ מיט׳ן סימפּסאָן־בע־ריכט, שאַפט זיך דער איינדרוק, ווי אימיצער זאָל האָבען בעקומען אַן׳אויפטראַג אויסצושניידען פון סימפּסאָנ׳ס בעריכט די שטעלען, וואָס ערמעגליכען אַ פּאָזיטיווע שטעלונג צו דער יודישער קאָלאָני־זאַציע. די רעגירונג האָט ערקלערט, אַז זי וויל אָב־היטען דעם מאַנדאַט און די יודישע קאָלאָניזאַציאָנס אַרבייט וועט פאָרטגעזעצט ווערען. דאָס „ווייס־בוך“ פערבינדעט דאָס אָבער מיט 2 בעדינגונגען : ער־טענס זאָלען יודען נישט בעקומען מעהר קיין באָדען און צווייטענס זאָלען זיי נישט אַריינפיהרען מעהר קיין מענשען. דאָס מוז דערפיהרען צו אַ שווערער ענטמוטיגונג פון דער גאַנצער ציוניסטי־שער בעוועגונג. דאָס ערגסטע אין די איצטיגע ענ־דערונגען בעשטעהט דערין, וואָס אין ארץ־ישראל און אַנדערע לענדער וואַרצעלט זיך איין דער געדאַנק, אַז

בלוט־פערגיסונג איז אַ מיטעל אויף אויסצופּרעסען קאָנצעסיעס.

די שחיטות פון יאָהר 1929 זענען אַ שאַנד פלעק אויף דעם אַראַבישען נאָמען און אויב זיי וואָלטען זיך איצט איבערגעחזרט און די אַראַבישע פיהרער וואָלטען זיי נישט געשטערט, דאַן וואָלט מען גע־מוזט פערר׳עכענען די ארץ־ישראל־אַראַבער פאַר אָנגעהעריגע צו אַ נידריגערער ציוויליזאַציאָנס־שטופע. איך גלויב, אַז די 2 צוועקען פון דער באַל־פור־דעקלאַראַציע — די יודישע נאַציאָנאַלע היים און די שוץ פון די אַראַבישע רעכט לאָזען זיך פעראייננבאַרען. די רעגירונג מוז פיהרען אַ פּאָליטיק פון גלייכגעוויכט און נישט קיין פּאָליטיק פון שוואַנ־קונגען, ארץ־ישראל איז אַ קליין לאַנד, אָבער איז בעריהמט אין דער געשיכטע פון דער וועלט. עס איז נישטאָ קיין לאַנד, וואָס זאָל זיין מעהר בעריהמט, אַפילו פאַר דער ענגלישער קרוין, אַפילו פאַר דער ענגלישער אימפּעריע איז אַן׳עהרע און רוהם צו זיין בעאויפטראַגט צו זאָרגען וועגען היילינגען לאַנד.

נאָך דער רעדע פון סער סעמיועל האָט גענומען דאָס וואָרט דער אַנטי־ציוניסט דעפּ. האָוואַרד בורי (קאָנסערוואַטיסט), וועלכער האָט ערקלערט, אַז די רעגירונג אַרויסגעבענדיג דאָס „ווייס־בוך“, האָט געהאַנדעלט זעהר מוטיג און אונפּאַרטייאיש.

די אַראַבער האָבען מורא פאַר דער דראָהענדער יודישער הערשאַפט.

די ציוניסטען ווילען פערוואַנדלען ארץ־ישראל אין זייער קולטורעלען מיטעל־פונקט, גלייך ווי רוים פאַר די קאַטאָליקען.

דער אַרבייטער־מיטגליד פון דער שאָו־קאָמיסיע האַרי סנעל בעטאָנט אין זיין רעדע, אַז די יודישע איינוואַנדערער האָבען ארץ־ישראל נישט געמאַכט אָרימער נאָר רייכער. דאָס „ווייס בוך“ האָט בע־שווערט די דערנעהנטערונג צווישען ביידע פעלקער.

סער דזשאָרדזש דזשאָנס (קאָנסערוואַטיסט) בע־טאָנט די פערפליכטונגען פון דער רעגירונג לגבי די יודען. דער יודישער אַרבייטער־אָרגאַניזאַציע קען מען נישט מאַכען קיין שום פאָרוואורף, ווען זי טרעט אַרויס פאַר יודישע אַרבייט, כדי אונטערצו־האַלטען דעם לעבענס־ניוואָ פון יודישען אַרבייטער. יודען זאַמלען געלד, כדי צו בעשעפטיגען יודישע אַרבייטער און נישט אַראַבער, איך גלויב — האָט פערענדיגט סער דזשאָנס — אַז ענגלאַנד וועט לעזען אויך דעם דאָזיגען שווערען פּראָבלעם.

דזשעמס דע ראָטשילד

האָט אין זיין רעדע ערקלערט : צוליב׳ן צופאַל פון געבורט בין איך פּרעזיצער פון דער פּ. י. ק. א., וואָס האָט מיט 50 יאָהר צוריק אָנגעהויבען די יודישע קאָלאָניזאַציע אין ארץ־ישראל. דאָס „ווייס בוך“ און דער סימפּסאָן בעריכט בעטאָנען, אַז די פּ. י. ק. א.־קאָלאָניעס לעבען אין בעסערע בעציהונגען מיט די אַרומיגע אַראַבער, ווי די נאַציאָנאַל־פאָנד־קאָלאָניעס. פאַקטיש וועלען אויך די פּ. י. ק. א.־קאָלאָניעס בעשעפטיגען אַלץ מעהר יודען און ווע־ניגער אַראַבער. אין 50 יאָהר אַרום וועלען אויך די נאַציאָנאַל־פאָנד־קאָלאָניעס זיין אַרומגערינגעלט מיט בליהענדע אַראַבישע דערפער, ווי היינט די פּ. י. ק. א.־קאָלאָניעס.

עס איז נישטאָ קיין גרונד, אַז די יודען און אַראַבער זאָלען נישט לעבען אין גוטע בעציהונגען.

די רעגירונג האָט יאָ געדאַרפט אָננעמען דעם פאָר־שלאַג וועגען אַ קאָנפערענץ פון „רונדען טיש“. נאָך איצט איז דער פאָרשלאַג נישט צו שפּעט.

עס איז פערהאַן אַ בראָשור וואָס רופט קיין ארץ־ישראל וואָס מעהר מענשען, מעהר אַרבייט, הונ־דערטער טויזענטער יודען. די דאָזיגע בראָשור הייסט „אַ סאָציאַליסט אין ארץ־ישראל“ און איהר פערפאַסער איז ראַמזיי מאַקדאָנאַלד, (הייטערקייט). אויב דאָס „ווייס בוך“ זאָל נישט נאָר לויט׳ן וואָרט לויט נאָר אויך לויט׳ן גייסט פערווירקליכט ווערען, דאַן קען מען זאָגען, אַז מען האָט צוגענומען ביי די יודען אַ האָפנונג אויף זייער היים.

דערמיט איז די דעבאַטע פערענדיגט געוואָרען. דאָס שלוס־וואָרט האָט געהאַלטען דער בלאָקאַ־דיניס־טער אַלעקסאַנדער.

ווען מען פאַסט צוזאַמען — האָט ערקלערט מיניסטער אַלעקסאַנדער — אַלע אַרגומענטען פאַר און געגען, דאַן מוז מען זאָגען, אַז עס האָט זיך נישט אַרויסגעוויזען קיין שטאַרקע אָפּאָזיציע מצד דער מעהרהייט פון פּאַרלאַמענט געגען דער שטע־לונג פון דער רעגירונג אין דעם ענין. קיין שום אונפּאַרטייאישער מענש וועט נישט מסכים זיין מיט ה׳ לאיד דזשאָרדזש, אַז דאָס „ווייס בוך“ האָט צעריסען דעם מאַנדאַט. פערקעהרט די רעגירונג שטרעבט אָפּצוהיטען די פערפליכטונגען פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע און פון מאַנדאַט.

איך גלויב, אַז די דעבאַטע איז געווען זעהר נוצליך, אָבער אין אַלגעמיין האָט מען בעוויזען גאַנץ ווינציג זאַכליכע אַרגומענטען געגען דער פּאָ־ליטיק פון דער רעגירונג. [illegible] נאָך איין מאָל איבערחזר׳ן, אַז דער וואונש פון דער רעגירונג איז צו ברענגען צו אַן׳ענגערער צוזאַמענאַרבייט צווישען די ביידע פעלקער אין די ראַהמען פון דער באַל־פור־דעקלאַראַציע און פון מאַנדאַט.

די רעגירונג וויל נישט אָבשטעלען די ענטוויקלונג פון דער יודישער נאַציאָנ. היים אויף דער איצטיגער שטופע.

אַגב דערמיט איז די אָפיציעלע דעבאַטע גע־שלאָסען געוואָרען, האָט זיך געמאָלדען צום וואָרט דעפּ. קענוואָרטהי. אין אַ לענגערע רעדע האָט דעפּ. קענוואָרטהי אויפגעפאָדערט די רעגירונג נאָך איצט צו פּרובען צונויפרופען אַ קאָנפערענץ פון „רונדען טיש“. בעת קענוואָרטהי׳ס רעדע איז געקומען צו אַ סקאַנדאַל־סצענע, ווען דער פלאָט־מיניסטער אַלעק־סאַנדער, וועלכער האָט רעפּרעזענטירט די רעגירונג, האָט פערלאָזען די זיצונג.

דעפּ. בראַון (ליבעראַל) האָט שאַרף אָנגע־גריפען די אומהעפליכקייט פון מיניסטער. דעפּ. בראַון האָט אָנגעפרעגט די רעגירונג, וואָס האָט איינענטליך געשעהען מיט׳ן „ווייס בוך“. די זעלבע פראַגע האָבען אויך געשטעלט אַנדערע דעפּוטאַטען. ד״ר שילס האָט געענטפערט מיט אַ לענגערער רעדע, וואָס איז אָפט איבערגעריסען געוואָרען מיט צווישענרופען.

די רעגירונג — האָט ערקלערט ד״ר שילס — וויל אויסנוצען יעדע מעגליכקייט צוזאַמענצובריינ־גען ביידע צדדים ביי איין טיש. ביז־איצט איז דאָס [illegible] געווען אונמעגליך. מען וועט אויך ווייטער מאַכען פּרובען אין דער ריכטונג.

זאַל „פילהאַרמאָניע“

טעלעפאָן 84־213.

סענסאַציע! מיטוואָך, דעם 3. דעצ. 1930, 8.45 אָוועגד עגזאָטיק!

בויר איין אוועגד

פון סינאַגאָגאַלע שאַפונגען, ווי אויך פון העברעאישע און יודישע פאָלקס־לידער

אויספיהרער: איינציגער אין דער וועלט יודישער מאַנטאַר בעגער

טוביה הכהן

(טענאָר)

ביים קלאַוויר: IGNACY WŁOCŁAWSKI

בילעטען פון 1 זל. ביז 6 זל. צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע־קאַסע טעגליך פון 10.30 פריה ביז 2 אַ זייגער נאָכמיטאָג, ווי אויך פון 4 נאָכמיטאָג ביז 7 אָוועגד.

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז. 26 נאוועמבער 1930

לאדז. 26 נאוועמבער 1930

דער בילאנס פון די וואהלען

אין שפיגעל פון דער פרעסע

די וואהלען צום סענאט זיינען שוין אויך אריבער, די לאגע איז פולשטענדיג קלאהר, די לעצטע וואהלען האבען בעקרעפטיגט דעם אויסגאנג פון די ערשטע: דער זיג פון דער סאנאציע איז א פולשטענדיגער. די פארטייען און זייערע ארגאנען קאנען מאכען אנ'ענטגילטיגען סך-הכל, ווער פערבינדען די וואונדען, וואס ער האט געקריגען, די סאנאציע ציילען די ערובערטע פראפעיען.

אין אויסגאנג פון די וואהלען צו די געזעצגעבערישע קערפערשאפטען געהט אין דעם ארגאן פון דער סאנאציע די „גאזעטא פאלסקא“ נאך איין בעווייז, ווי טרעפליך און טעות־לאז עס זיינען די דעציזיעס פון מארשאל פילסודסקי, די דעציזיע „זיך צו ווענדען צום דירעקטען ווילען פון פאלק, צו זיין אינסטינקט פון זעלבסטשוץ, ווייל מעהר דאט מען נישט געקאנט פערציהען די אומערטרעגליכע סיטואציע, ווען א פארלאמענט אהן א מעהרהייט האט אויסגעשלאסען יעטוועדע מעגליכקייט פון צוזאמענארבייט צווישען דער געזעצגעבערישער און אויספיהרענדער מאכט, מאכענדיג די כלומר׳שטע פאלקספערטרעטונג פאר א שווערער קויל ביי די פיס פון דער רעפובליק“.

די צייטונג איז פול מיט גוטע האפנונגען און אפטימיזם:

„דרייסט קאנען מיר זאגען, אז מיר זענען אריבערגעטראטען די שוועל, וואס טיילט אפ דעם פינסטערען „נעכטען“ פון בעסערען „מארגען“. סטאביליזאציע פון די בעציהונגען, מעגליכקייט פון פאזיטיווער צוזאמענארבייט צווישען דער רעגירונג און די נייע געזעצגעבערישע אנשטאלטען, וואס איז נויטווענדיג פאר א פלענמעסיגער, רוהיגער אקציע צום וואוהל פון אלע בירגער — דאס איז א געשעהענער פאקט. ס׳איז אפען די מעגליכקייט פאר א ריכטיגער, אהן אויפרייסלונגען ענדערונג פון מלוכה־בוי אויף אזא אופן, אז די דעמאקראטיע זאל נישט זיין קיין סינאנים פון שוואכקייט...

צום ערשטען מאל האט פוילען א פארלאמענט איינגערימט א רעגירונג פון איין פארטיי, „ראבאטניק“, דער ארגאן פון פ. פ. ס., וועלכע איז ארויס פון די וואהלען מיט די גרעסטע פערלוסטען, פיהרט דורך א פאראלעל צווישען דעם איין־פארטיי־סיסטעם אין אנדערע לענדער און אין פוילען און פרעגט:

„צי ווייסט די סאנאציע, וואס זי וויל? ניין. זי בעמיהט זיך יעדען טאג צו טרעפען, וואס איינענטליך זי דארף וועלען, טיילמאל ווערט זי געלויבט, טיילמאל רופט מען איהר אן „טפשים“. אבער אין דער דאזיגער געזעלשאפט בעליידיגט דאס קיינעם נישט, ווייל דארט פראדוצירט „אידעאלאגיע“ די „נאטשאלסטווע“ און שטעלט זי צו אין געהעריגען טערמין פאר די אונטערגעווארפענע דעפוטאטען.

„עס שטויסען זיך דארט ארום פערשידענע, איינינגע ווילען היסען „סאציאליסטען“, אנדערע — „דעמאקראטען“, „קאנסערוואטיסטען“, לוראוועצעס: אנטיקלעריקאלען אדער ארטאדאקסישע רבנים — אבער דאס זענען ב״ויז אוניפארמען פון פערשידענעם קאליר. ווייל אלע אינאיינעם ווייסען נישט, וואס עס איז גוט און וואס ס׳איז שלעכט, אלע אינאיינעם בעמיהען זיך צו אריענטירען אין דער פינסטערניש, וואס איז דער ווילען פון די העכסטע פאקטארען. און ווי דער דאזיגער ווילען בעווייזט זיך ענדליך אלערגענדיגסט, ערשט דעמאלט ווייסען אלע — די גלחים און אנטיקלעריקאלען, די „דעמאקראטען“, „פאשיסטען“, „סאציאליסטען“ און קאפיטאליסטען — וואס זיי האבען צו וועלען.

„ווייל זיי האבען בעקומען די מאנדאטען נישט פון פאלק, נאר פון דער „נאטשאלסטווע“, דאס הייסט צו מייסטענס געגען ווילען פון פאלק.

„דאס וועט נישט זיין קיין רעגירונג פון דער פאלקסמעהרהייט, נאר פון „נאמינירטע“ און „נאמיגירטע“ קאנען אייגענטליך קיינמאל נישט רעגירען: זיי קאנען נאר הכנעה׳דיג קיקען אין די אויגען אריין די נאמירענדע פאקטארען און שאקלען מיט׳ן קאפ: „זאל זיין דיין ווילען“.

די טרויעריגסטע מחשבות ברענגט דער אויסגאנג פון די וואהלען אויף דער יודישער גאס׳ דער פאקט, וואס יודען האבען אין סענאט נישט. דורכגעפיהרט אפילו קיין איינציגען פערטרעטער רעדט שוין נישט וועגען א דורכפאל, נאר וועגען א קאטאסטראפע פון דער רעפרעזענטאנץ. שרייבט דעריבער ד״ר י. טהאן אין „נאווי דזיענניק“:

„מיר זענען ארויס פון די וואהלען, לאמיר דאס אנערקענען אהן בעהעלטעניש, צושמעטערטע. מיר ווילען זיך נישט טרייסטען דערמיט, אז פאר אונז און פאר דער ליסטע 17 איז די וואהל־אקציע געווען אונגעהויער פערשווערט. לגבי אזא סטיכישער קאטאסטראפע וואלט אזא בילינע טרייסט געווען א פלעסטערל אויף א שטערבל כפר וואונד פון הארץ. דא איז נישט געווען — קיין מארד. דא איז געווען — זעלבסטמארד. קיינער האט נישט געוואלט און אויך נישט געקאנט די יודען אזוי פיל שאדען ברענגען, וויפיל זיי האבען זיך אליין געשאדט“.

פערגלייכענדיג חייסער דעם יודישען וואהל־רעזולטאט אין גאליציען און אין געוו. קאנגרעס־פוילען, שרייבט ד״ר טהאן:

„אנאנדער בילד שטעלט מיט זיך פאר דאס ג. קאנגרעס פוילען. דארט איז די קריגעריי שטארקער פאר׳ן פערנונפט, דארט איז די פארטייאישע עקשנות שטארקער פאר׳ן אינטערעס פון כלל, דארט שטייגט אריבער די איינגעשפארטקייט פון די פיהרער דעם געזונדען אינסטינקט און שכל פון די מאסען. ביי אונז האבען די יודישע מאסען ערפאהרונג און פאליטישע אינטעליגענץ, אין קרוינ־פוילען דאגעגען האבען זיי קודם כל — טעמפעראמענט.“

עס איז נאך מעגליך צו ראטעווען

וואס האט זלמן רייזען געזעהן ביי די יודען אין אמעריקא

א גאסט אויף א ווייל זעהט אויף א מייל, און אפשר נאך ווייטער. עס איז דעריבער געווען אינטערעסאנט צו הערן, וואס דער שריפטשטעלער זלמן רייזען, האט געזעהן אין משך פון דער „ווייל“. (איבער א האלב יאהר), וואס ער האט פערבראכט אין אמעריקע.

זלמן רייזען איז געקומען קיין אמעריקע אלס גאסט פון דער יודישער קולטור־געזעלשאפט צו איהר ערשטען צוזאמענפאהר אין מערץ 1929. און אין די אינטערעסען פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט. ער האט אין משך פון זיין וויזיט בעזוכט נאר א גרויסע צאהל שטעט און שטעטלעך אין די פעראייניגטע שטאטען און קאנאדע און אט איז וואס ער האט צו זאגען וועגען אונזער יודישער אמעריקע.

„די יודען פון אמעריקע שטעהען איצט קולטורעל און אפילו עקאנאמיש אויפ׳ן שייד־וועג און עס ווענדעט זיך אן זייער אייגענער צילבעוואוסטקייט, וויטזיכטיגקייט און ענערגיע, אז דער וועג, אויף וועלכען דאס יודישע לעבען זאל אוועקגעהן, זאל נישט זיין פאטאל פאר זייער נארמאלער ענטוויקלונג. דערווייל איז נאך אלץ מעגליך צו ראטעווען, ווייל אפילו אין די קרייזען, וואס מיר האבען שוין דאכט זיך אלץ פערלוירען, זענען אויך נאך דא ווארצלען און צווייגען, פון א שעפעריש לעבען.

„פאר יעדען קענער און אבסערוואטאר פון יודישען לעבען איז קלאהר, אז די לאגע פון יודיש שפיגעלט אפ דעם צושטאנד פון לעבעדיגער אקטיווער יודישקייט. סימפטאמען פון אונטערגאנג פון יודיש זענען סימפטאמען פון אונטערגאנג פון א יודישען שעפערישען לעבען בכלל. אויב דאס איז ביז איצט געווען קלאהר פון דער געשיכטע פון די יודישע אסימילירטע קיבוצים אין אנדערע לענדער, האט מיך מיין פערזענליכע בעקאנטשאפט מיט דעם צושטאנד אין אמעריקע נאך מעהר איבערצייגט אין דעם.

„אין קאנאדע, למשל, וואו די יודישע קולטור־ארבייט פערנעמט א ברייטען ארט, וואו יודיש איז די שפראך פון דער דארט־געבוירענער יוגענד, איז אויך דאס יודישע לעבען גאנצער, פולער און זאפטיגער ווי אין די פעראייניגטע שטאטען. די יודישע אינטעליגענץ איז דארט ענגער פערבונדען מיט די מאסען. די יודישע פרעסע און די יודישע געזעלשאפטליכקייט האבען דארט א ברייטערע וויר־קונגס־ספערע“.

קארעספאנדענץ פון ניו־יארק צום „נייעם פאלקסבלאט“

זלמן רייזען האט דאן מיט גרויס לויב זיך אפגערופען וועגען דעם, „העראיזם פון די קליינע קרייזען. וואס שטעהען ביי דער יודישער קולטור־ארבייט אין אמעריקע; האבען מיט מסירות־נפש אויפגעבויט די יודישע קולטור אינסטיטוציעס און האלטען זיי אויף אפילו ביי דער איצטיגער שווערער צייט“. „אזא העראיזם — האט ער געזאגט, — קען נישט געהען לאיבוד און עס איז צו האפען, אז די יודישע פאלקס מאסען, וואס שטרעבען צו דערהויבונג, וועלען סוף כל סוף ווערען אקטיווער פאר דער יודישער קולטור — דאס איינציגע, וואס קען זיי דערהויבען און אפילו עקאנאמיש פערשטארקען“.

אויף דער פראגע: וואס איז אייער מיינונג, וועגען דער יודישער פרעסע אין אמעריקע? האט זלמן רייזען געענטפערט:

„די וואס זעהען די גרונד־פראבלעם פון יודישען לעבען אין א מעכטיגער יודישער קולטור־טעטיגקייט אין אלע לענדער פון יודישען ישוב, מוזען אנערקענען, אז די יודישע פרעסע נוצט, מיט ווינציגע אויסנאהמען, נישט אויס אלע איהרע מעגליכקייטען, און שוואכט דערמיט אליין אפ איהר פרעסטיזש און איהר פאזיציע. אויך די יודישע פרעסע אויף דער פראווינץ גיט זיך אומעטום אפ א קלארען חשבון וועגען איהר אויפגאבען. בעת מיין טור האב איך ליידער אנגעטראפען גרויסע יודישע צענטערס, וואס ווערען כמעט ווי גארנישט אפגעשפיגעלט אין די ארטיגע, אפט־איינציגע ארגאנען“.

וועגען די יודישע שריפטשטעלער אין אמעריקע האט זלמן רייזען געזאגט: „אוועקגעקוקט פון ראטען־פערבאנד, וואו עס איז אין די לעצטע יאהרען אויפגעקומען א גאנצע פלעיאדע שריפטשטעלער, וואס אין צוזאמענהאנג מיט דעם מאסענהאפטען כא אקטער פון דער יודישער קולטור־ארבייט, שאפען זיי דארט אנ׳אטמאספערע פאר אנ׳אינטענסיווען יודישען ליטעראַרישען לעבען, — זענען אין אמעריקע קאנצענטרירט פיל פון אונזערע בעסטע ליטעראַרישע כוחות. עס איז גאר א שאד, וואס די געוואלדיגע צעריסענקייט צווישען זיי, צוליב די אייגענשאפטען פון דעם איצטיגען שארפען היסטארישען מאמענט, שוואכט אין א היבשער מאס אפ זייער ווירקונג; און די געגענזייטיגע אנפאלען שעדיגען אונגעהויער דעם פרעסטיזש פון דער יודישער ליטעראַטור אין דער גאנצער וועלט.

„דער חוב פון די עהרליכע און ערנסטע עלעמענטען אין דער ליטעראַטור און אין לעבען איז אנצווענדען אלע מיטלען, צו מילדערען דעם דאזיגען צושטערענדיגען אנטאגאניזם“.

זלמן רייזען האט דאן גערעדט וועגען זיין הילפס־אויפגאבע אויף זיין בעזוך אין אמעריקא און אין קאנאדע, וואס איז בעשטאנען אין בעקענען די יודען מיט דער וויכטיגער ארבייט פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט און מיט דעם אינסטיטוט׳ס גרויסע דערגרייכונגען אויפ׳ן געביט פון צונויפזאמלען אפהיטען, אויספארשען און פערעפענטליכען די אוצרות פון יודישען שאפען און ווירקען און פון קאנצענטרירען די בעסטע יודישע כוחות ארום די דאזיגע גרויסע אויפגאבען.

דאס איז ספעציעל וויכטיג איצט, ווען עס האלט ביים פערענדיגט ווערען דער בנין — די היים פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין ווילנע. עס מוזען איצט געמאכט ווערען גרעסערע אנשטרענגונגען פאר דעם אויסבוי פון אט דער אלוועלטליכען צענטער, וואס איז שוין און ווערט אלץ מעהר א בעלעבענדיגער קוואל פאר אונזער וויטערדיגער עקזיסטענץ“.

— פאהרט איהר אוועק א זופרידענער פון אמעריקא? האב איך איהם געפרעגט.

אויף דעם האט זלמן רייזען געענטפערט, אז געמענדיג אין בעטראכט דעם איצטיגען שווערען איינאנציעלען קריזיס, האט ער פאר דעם אינסטיטוט דא געשאפען א לפי ערך בעדייטענדע סומע, כאטש נישט אזא ווי עס איז געווען צו ערווארטען און ווי עס איז נויטיג צו פערענדיגען דאס הויז פון אינסטיטוט, ער האפט אבער, האט ער געזאגט, אז די פערשידענע גרופען, וואס ער האט דא פעראינטערעסירט וועלען איצט א סך אקטיווער ארבייטען פאר דעם אינסטיטוט.

א. לעה.

געשלעגען צווישען יוד. ברויט־בעקערייען

וועלכע ווילען נישט רעדוצירען דעם פרייז פון ברויט

יודישע ארבייטער־ארגאניזאציעס רופען צו א שטרייק געגען יודישע בעקערייי־אייגענטימער

ניו־יארק, (יט״א) אין דעטראיט זענען אויס געבראכען געשלעגען צווישען יודישע שטרייקענדע ארבייטער און בעקער־אייגענטימער, געגען וועלכע עס איז ערקלערט געווארען א שטרייק, צוליב דעם, וואס זיי ווילען פערקלענערען דעם פרייז פון ברויט, נישט־קוקענדיג אויף דעם, וואס די פרייזען פון מעהל און אנדערע פראדוקטען זענען געפאלען.

דער שטרייק געגען די יודישע בעקער־אייגענטימער איז פראקלאמירט געווארען אויף א קאנפערענץ פון 16 יודישע ארבייטער־ארגאניזאציעס און לאנדסמאנשאפטען־פעראיינען, נאכדעם ווי די יודישע בעקער־אייגענטימער האבען זיך אפגעזאגט צו פערקלענערען דעם פרייז פון ברויט, טראץ דעם, וואס די נישט־יודישע בעקער־אייגענטימער האבען שוי זלאנג רעדוצירט דעם ברויט־פרייז.

די קאנפערענץ, וואס האט פראקלאמירט דעם שטרייק אין די יודישע בעקערייען, האט אויסגעוועהלט א קאמיסיע פון 7 פערזאן, מיט דעם פארשטעהער פון ארבייטער־רינג א. גנודין בראש. אויסער די יודישע ארבייטער־ארגאניזאציעס האבען זיך אין דער קאנפערענץ בעטייליגט פארשטעהער פון רוסיש־פוילישען פעראיין, פון דער חלוצות־ארגאניזאציע און פון אדעסער פעראיין, און פון דער פרויען־אפטיילונג פון דער סאציאליסטישער פארטיי.

—=:0:=—

די פערהאנדלונגען צווישען דער ענגלישער רעגירונג און דער יודישער אגענט

ווער וועט רעפרעזענטירען אמעריקא און ארץ־ישראל אין דער פאליטישער קאמיסיע

לאנדאן, (יט״א) די טעג איז פארגעקומען א זיצונג פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע. די זיצונג האט זיך פערצויגען ביז שפעט ביינאכט. עס זענען אויספיהרליך בעהאנדעלט געווארען די פאדערונגען, וואס דארפען פארגעלעגט ווערען דער ענגלישער רעגירונג, אויב די קאנפערענצען צווישען דער ענגלישער רעגירונג און די פארשטעהער פון דער יודישער אגענץ וועלען בעגייט ווערען.

אויף דער זיצונג איז מיטגעטיילט געווארען, אז ביז־איצט איז נאך נישט בעוואוסט, צי וועלען איינשטיין, רוטענבערג און פראפ. פראנקפורטער קומען קיין לאנדאן, כדי צו פערנעהמען די ערטער, וואס זענען פאר זיי רעזערווירט געווארען אין דער פאליטישער קאמיסיע, אלס פאר די פארשטעהער פון ארץ־ישראל און די פעראייניגטע שטאטען.

אין איצטיגען מאמענט איז די אמעריקאנער וואקאנץ אין דער פאליטישער קאמיסיע נישט בעזעצט. ד״ר העקסטער בעטייליגט זיך אין ד יבעראטונגען נאר אלס אבסערוואטאר. אלס אבסערוואטאר בעטייליגט זיך אויך האראלד לאסקי, וועלכער קען אויך בעטראכט ווערען אלס אמעריקאנער בעפולמעכטיגטער, הגם ער איז אנ׳ענגלישער בירגער, ווייל ער איז ענג צונויפגעבונדען מיט דער בראנדייס־גרופע.

הארלד לאסקי האט זיך דערווייטערט פון דער ציוניסטישער ארבייט צוזאמען מיט בראנדייסען און איצט פערטרעט ער דעם פראפ. פראנקפורטער. דער אנטייל פון הארלד לאסקי אין די ארבייטען פון דער פאליטישער קאמיסיע ווערט בעטראכט אלס א גרויסער געווינס פאר די ציוניסטען. צוליב זיינע אויסגעצייכענטע פערבינדונגען מיט׳ן ענגלישען קאבינעט און זיין גרויסע ערפאהרונג אין דער ענגלישער פאליטיק. לאסקי, וועלכער פערנעהמט א וויכטיגע שטעלונג אלס פארזיצער פון דער רעגירונגס־ארביטראזש־קאמיסיע, און וועל כער ווערט בעטראכט אלס גרויסער אויטאריטעט אין די פראגען פון דער ענגלישער קאנסטיטוציע. האט פאקטיש פערמיטעלט צווישען דער ענגלישער רעגירונג און ד״ר ווייצמאן, זייט עס איז ערשינען דאס „ווייס־בוך“.

לאסקי איז אזוי ענטוישט געווארען מיט׳ן „ווייס בוך“, דאס ער האט איבערגעריסען אלע בעציהונגען מיט לארד פאספילד. וועלכער איז געווען זיין פערזענליכער פריינד. לאסקי איז ענטשלאסען צו ארבייטען יאהרענלאנג ביז עס וועט צוריקגעצויגען ווערען דאס „ווייס־בוך“, הארלד לאסקי איז א זוהן פון בעקאנטען ציוניסט אין מאנטשעסטער און מיטגליד פון „ועד הקהלות“ נתן לאסקי.

לאנדאן, (יט״א) לויט דער פעראָרדנונג פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע זענען פערבליבען אין לאנדאן אויף דער גאנצער צייט פון די פערהאנדלונגען מיט דער ענגלישער רעגירונג די פיהרער פון ארץ־ישראל־יודענטום ד״ר ארלאזאראף, בערל קאצענעלסאן, שפרינצאק און הרב בערליך.

ד״ר ווייצמאן געפינט זיך אין שטענדיגען קאנטאקט מיט דזשעמס ראטשילד, סער הערבערט סמיועל און לארד רידינג, מיט וועלכע ער בעראט זיך וועגען יעדען וויכטיגען שריט

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 26 | ו כסלו תרצ"א

נאוועמבער
זון-אויפגאנג 7.07
זון-אונטערגאנג 3.37

היינט ווערען אפיציעל בעשטעטיגט
די רעזולטאטען פון די סענאט-וואהלען

אין הסכם מיט'ן געזעץ וועגען דער וואהל-ארדינאציע ווערט היינט

אויפגעלעזט די וואהל-קאמיסיע נ' 13

גלייכצייטיג ווערע[ן] אויפגעלעזט אלע ראיאן-וואהל-קאמיסיעס, די צוזאמענגעשטעלטע פראטאקאלען ווע[ר]לען איבערגעשיקט ווערען צו דער גענעראל-וואהל-קאמיסיע און די נישט אויסגענוצטע שרייב-מאטעריאלען — אין וואיעוואודזטווע. די אקטען וועלען בע[ה]אלטען ווערען אין ארכיוו פון קרייז-געריכט.

היינט 9 פריה וועט פארקומען די פלענאר-זיצונג פון דער וואהל-קאמיסיע, אויף וועלכער ס'וועלען בעשטעטיגט ווערען די

רעזולטאטען פון די סענאט-וואהלען

נאכמיטאג וועט פארקומען א זיצונג פון די בעפול-מעכטיגטע פון די ליסטעס און דער פארזיצער פון דער קרייז-וואהל-קאמיסיע ריכטער בעלושענסקי וועט מיטטיילען ד יפעסטגעשטעלטע רעזולטאטען. היינט וועלען אויך די רעזולטאטען אפיציעל מיטגעטיילט ווערען דער בעפעלקערונג דורך פלא-קאטען.

אנסלאגעס און פראטעסטען

געגען די וואהלען קענען אפגעגעבען ווערען אין פערלויף פון 14 טאג נאך די וואהלען ד. ה. וועגען די סיים-וואהלען — ביז צום 30. ה. ח. און וועגען די סענאט-וואהלען — ביז צום 7. דעצעמבער.

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע
אויף דרינגענדע רעגירונגס-שטיצע

דער מאגיסטראט איז מודיע, אז מיטוואך דעם 26 נאוועמבער, הויבט זיך אן די רעגיסטרא-ציע אויף רעגירונגס-שטיצע פאר ארבייטסלאזע, פאר'ן חודש אקטאבער 1930, פאר די ארבייטס-לאזע, וועלכע האבען זיך רעגיסטרירט אין אונ-טערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע אין משך פון 12 ביז'ן 19 נאוועמבער ה. י.

פריילייגע און פערהייראטע אהן קינדער, האבען נישט קיין רעכט אויף דער דאזיגער שטיצע.

ארבייטסלאזע, און וועמענס פאמיליע עס אר-בייט אפילו נאר איינער, אדער בעקומט וועלכע עס איז שטיצע — האט אויך נישט קיין רעכט אויף דער דרינגענדער שטיצע.

די רעגיסטראציע וועט פארקומען אין לאקאל פון אינטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער גאס פון 21 קאניאווער שיסער-פולק 32 פון 9 ביז 2 בייטאג, לויט פאלגענדער סדר:

מיטוואך 26 נאוועמבער — A B C D E F G H I J
דאנערשטאג 27 נאוועמבער K L Ł M N O
פרייטאג 28 נאוועמבער — P R S
שבת 29 נאוועמבער — T U W Z Ż

דערמארדעט די שוויגער, שווער פערוואונדעט ס'אייגענע ווייב
און אליין בעגאנגען זעלבסטמארד

שווערע טראגעדיע פון אן ארבייטסלאזען אויף נאווא-זארזשעווסקא 25

(א) אין 1928 י. האט זיך דער 25 יאהריגער יוזעף פאוולאק בעקענט מיט דער 19 יאהריגער גענאפעווע ברענטשקאווסקא פון נאווא זשושעווסקע 25, א שעהן מיידעל און האט נאך 2 יאהר בע-קאנטשאפט מיט איהר חתונה געהאט הגם די על-טערען זענען נישט געווען מסכים צום שידוך. פאוולאק האט געוואוינט ביי זיינע שוויגער-עלטע-רען. לעצטענס איז ער געווארען ארבייטסלאז און צווישען איהם מיט זיין שוויגער פלעגען אפט פאר-קומען קאנפליקטען און פאוולאק האט עטליכע מאל זיך געוואלט נעמען דאס לעבען מ'פלעגט איהם אבער שטענדיג אפראטעווען.

נעכטען איז צווישען דעם יונגען פאר פאלק ענטשטאנען א קריגערייי און פאוולאק האט אנגע-שלאגען זיין פרוי. די פרוי איז אוועק אין פאבריק פון ראמיש וואו זי האט געארבייט און האט ער-קלערט אז זי וועט נישט קומען צו דער ארבייט, ווייל דער מאן איז קראנק. בייטאג איז צווישען פאוולאקען מיט זיין שוואגער ווידער אויסגעבראכען א קריגערייי און פאוולאק האט אנגעבראכען די ביינער דעם שוואגער ברענטשקאווסקי, פאר איהם האט זיך אנגענומען די מוטער, פאוולאקס שוויגער. פאוולאק האט דאן געכאפט א האק און מיט איהר דערלאנגט דער שוויגער עטליכע מאל. די טאכטער האט זיך אנגענומען פאר דער מוטער האט זי אויך בעקומען א קלאפ מיט דער האק און איז געפאלען מיט א צושפאלטענעם קאפ.

אויף די געשרייען זענען זיך צוזאמענגעלאפען די שכנים און האבען ביי פאוולאקען וועלכער האט פערלוירען די מאכט איבער זיך ארויסגעריסען די האק. ערשט דאן איז ער געקומען צו זיך, ווען ער האט דערזעהען וואס ער האט אפגעטון, האט ער זיך ארויסגעווארפען פון 4. שטאק און איז געבליבען טויט אויפ'ן ארט. די אנגעקומענע פאגאטאוויע האט פעסטגעשטעלט פאוולאקס טויט. די אלטע ברענטש-קאווסקא און די פרוי פאוולאק האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל. אויפ'ן וועג איז ברענטשקאווסקא געשטארבען. פרוי פאוולאק וועט בלייבען לעבען די פאליציי פיהרט אן אויספארשונג.

א יאהר תפיסה פאר א געשיקטע שווינדעל

(ב) ווילהעלם העידריך, 27 יאהר אלט און עד-מונד מאוויש 34 יאהר אלט האבען ביי קאטקאווסקי געקויפט א קלאוויר פאר 3000 זל. זיי אויסגע-שטעלט אויף דעם בעטראג וועקסלען, העידריך האט ביי דער פירמע „עלזשבעטע האפריכטער" גע-קויפט א גראמאפאן און פאטעפאן מיט פליטעס. אין דער פירמע אל. לעטיג — א ראדיא אפאראט און ביי דער פירמע „מיקאלאי ריט" שנאפסען און דע-ליקאטעסען און ביי דער פירמע גאסטאמסקי — זיסיגקייטען, צוזאמען אויף א סומע 5,000 זלאטעס, דאס אלץ האבען זיי אנגעקויפט אלס איינהאבער פון גארטען „זאצישע" (ושגאווסקא 56). אלע וועקס-לען זענען פראטעסטירט געווארען און דאן האבען זיך די פעראינטערעסירטע פירמעס דערוואוסט, אז „זאצישע" געהערט נישט צו די „סוחרים", די אר-טיקלען וואס זיי האבען איינגעקויפט האבען זיי באלד פערקויפט צו האלבע פרייזען און געקויפט האבען זיי א געוויסער פעטער, וואלעצקו און קינאס דער אויספארשונגס-אמט האט ארעסטירט העיד-ריכן און מאושן און שפעטער אויך די אויסגערעכנ-טע דריי קונים און נעכטען איז פארגעקומען זייער פראצעס, העידריך און מאוש האבען זיך נישט מודה געווען אין שווינדעל און האבען דערקלערט אז זיי האבען מיט די זאכען געהאנדעלט. דאס גע-ריכט האט העידריכן פערמשפט אויף א יאהר תפיסה, די איבריגע זענען בעפרייט געווארען.

3 פאטענטען
האט מען שוין אויסגעקויפט אויפ'ן קומענדיגען יאהר

(א) פון 1 נאוועמבער ווערען שוין ארויס-געגעבען פאטענטען אויפ'ן יאהר 1931 אין די היגע שטייער-אמטען. אבער ביז איצט האבען אויסגעקויפט פאטענטען אינגאנצען 3 (דריי) פער-זאן. ווי ס'איז פאראויסצוזעהען וועט אין די לעצ-טע טעג זיין א שטארקער אנלויף ביים אויסקויפען די פאטענטען, די פינאנץ-מאכט האט דעריבער בעשלאסען אויף דעצעמבער צו פערגרעסערען די צאהל פונקטען, וואו די פאטענטען וועלען ארויס-געגעבען ווערען.

פראלאנגאציעס און באנקראטען
טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

די פירמע „לעאפאלד פולדע" שיך געשעפט פעטריקאווער 121 האט בעקומען א ווייטערע פרא-לאנגאציע פון איהרע צאהלונגען אויף פרישע 3 חדשים אנהויבענדיג פון 10. נאוועמבער.

* * *

ראובן צאדיקאוויטש נאוואמעיסקא 17 האט בע-קומען פערלענגערט אויף ווייטערע דריי חדשים די פראלאנגאציע פון זיינע צאהלונגען.

* * *

„נחום ריבא" (פעטריקאווער 64) זענען שולדיג געבליבען דער פירמע „מ. ליפסקי און קאמפ." 1200 פונט שטערלינג. די פירמע האט זיך געווענ-דעט אין האנדעלס-געריכט און ריבא איז ערקלערט געווארען אלס באנקראט פון 4-טען אפריל 1930 י.

ריבא איז בעשטימט געווארען אונטער פאליציי אויפזיכט.

טראמוואי-סלופעס מיט ליכט-רעקלאמעס

(ב) נעכטען האט מען אנגעהויבען אויפ-שטעלען נייע טראמוואי-סלופעס ביי די סטאציעס. דעם ערשטען סלופ אזא וועט מען אויפשטעלען אויף רוג פיעטרקאווער און אנדזשעיא. אויף די סלופעס וועלען זיך געפינען ליכט-רעקלאמען און אנווייזונגען פאר די פאסאזשירען.

אויפ'ן הויף עפעס מיסט, ער האט דעריבער אויפ-געהויבען אן'אוואנטורע בעת וועלכער ער האט די פרוי א שטויס געטון מיט'ן פוס.

אויף די געשרייען פון דער פרוי זענען אנגע-לאפען איהר מאן און איהר 19 יאהריגער ברודער גאדעל פרידמאן, וועלכע האבען זיך אנגענומען איהר קשיודע. קערשן צו הילף זענען געקומען זיין הויז-געזינד און ס'האט זיך אזוי ארום ענטוויקעלט א געשלעג אין וועלכען ס'האבען זיך בעטייליגט א 12 מאן, ערשט די פאליציי האט געמאכט שטיל, אבער אינ'ם געשלעג זענען פרידמאן איין ביידע באיאך אזוי צומאקעלט געווארען אז מ'האט צו זיי געמוזט ארויסרופען פאגאטאוויע.

אנשטאט 5-זל.-שטיק געגעבען זילבערנע צארישע רובעלס
דער אפעריסט איז אין געריכט פעראורטיילט געווארען

(2) אי זאוגוסט איז א געוויסער אלי גארפינ-קעל ארייגעקומען צו אברהם לייבושיץ און ביי איהם געקויפט א פאר אלטע שיך פאר 7,50 זל. ווען ער איז אוועק האט לייבושיץ פעסטגעשטעלט, אז גארפינקעל האט איהם אנשטאט א זילבערנעם 5 זלאטי שטיק געגעבען גאר א זילבערנעם צארי-שען רובעל. א פאר טעג שפעטער איז אויפ'ן זעלבען אופן אפגענארט געווארען דער אלטווארג-הענדלער מאטל זילבערמאן און די הענדלערקע מיט אלטע וועש חוה מענדעלזאן. די פאליציי האט אנגעהויבען נאכזוכען און האט ארעסטירט א געוויסען פערשוין, וואס האט געפרובט אוועקגעבען זילבערנע רובעלס פאר 5 זלאטי-שטיק. בעת דער רעוויזיע האט מען ביי איהם געפונען 6 זילבערנע רובעל. נעכטען איז זיין פראצעס פארגעקומען און פאוויאטאווי געריכט. גארפינקעל איז פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים טורמע.

יעקב בנימין קאצנעלסאן (י. בן ימיני)

נעכטען 4 א זייגער נאכמיטאג איז אין על-טער פון 75 יאהר געשטארבען דער בעקאנטער פעדאגאג און העברעאישער דיכטער יעקב בנימין קאצענעלסאן (י. בן ימיני) דער פאטער פון דיכ-טער יצחק קאצענעלסאן, דער נפטר איז געבוירען געווארען אין 1855 י, אין קאפולע, האט געלערנט אין קאוונא און וואלאזשינער ישיבה, אלס יונגער-מאן איז ער אנגעקומען קיין ווארשא און ער איז איינגעלאדען געווארען אלס מיטארבייטער אין דער העברעאישער ענציקלאפעדיע „האשכל". אין 1889 י. איז ערשינען זיינע א פאעמע אין פערזען „עוללת אפרים" אין וועלכער ס'ווערט אויסגעלאכט די קליינ-קייט און דער קאריערייזם פון די משכילים. די פאעמע פון י. בן-ימיני האט צו יענער צייט אנגע-מאכט א שטארקען רושם.

שפעטער האט בן ימיני מיטגעארבייט אין סא-קאלאווס הצפירה און האט זיך אנגעהויבען בע-שעפטיגען מיט פעדאגאגיק, נישט איבעררייסענדיג זיינע ליטעראַרישע ארבייטען. צוליב פינאנציעלע טעמים האט ער אבער זיי נישט געקענט פערעפענט-ליכען. נישט לאנג האט דער נפטר פערענדיגט זיין גרעסטען לעבענסווערק, די יודישע געשיכטע אין העברעאיש. דאס ווערק איז אנגעשריבען אין פער-זען, א חוץ דעם זענען נאך פערבליבען נישט-פערעפענטליכע עטליכע דראמען, פאלקס-מעשיות, לידער, א. אז. וו.

זיין טויט האט אין די יודישע קרייזען פון לאדז געמאכט א געוואלדיגען רושם.

א געשלעג צוליב א קריגערייי

אין נומער 260 פון אונזער צייטונג איז געווען געדריקט א נאטיץ אונטער'ן קעפעל „צוליב א חשד". ווי מ'טיילט אונז מיט איז דער פערלויף פונ'ם ענין געווען פאלגענדער: אויף פעפער גאס 12 וואוינען די פאמיליע באיאך. צווישען זיי מיט'ן הויז-ווירט נחמיה קערש פלעגען אפט פארקומען קריגערייען. איינמאל אין אווענט האט קערש בע-מערקט אז די פרוי באיאך האט ארויסגעווארפען

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20.
היינט, מיטוואך דעם 26 נאוועמבער, 8,30 אווענד
נאר 1 טאנץ-רעציטאל-קאנצערט
פון דער וועלט-בעריהמטער און בעוואוסטער פרימאבאלערינע פון דער פאלעסטינער אפערע און קאסמאפאליטען, ניו-יארק
רינא ניקאווא
אין פראגראם:
ביבלישע, אראבישע און אנדערע אריענטאלישע טענץ
ביים קלאוויר:
אינעז יאזע
עפעקטפולע קאסטיומען פראיעקטירט פון די בעסטע מאלער.
בילעטען אין קאסע פון פילהארמאניע.

יוד. ארטיסטן-פאריין אין פוילן
דירעקטאריאט
פון די פאראיינס-טעאטערן
בעסאלם. דיר. פאר לאדז: שטאק-פערער. לייטער: א. בעזמאן
לאדז. יוד. קאמער-טעאטער
ביי'ער איז ווישעז זאל
מאנטייפעל זאבאדניא 43
„ארדט"
קונסטל. לייטער: משה בראדערזאן.
היינט, מיטוואך — 1 פארשטעלונג
אנהויב 9.15 אין אווענד
פון 80 גראשען אן.
אויפן הימל איר"ד
אין 2 טיילען, 14 בילדער.
געמערן: 1) קלויזניקעס, 2) דאס ליד פון די מיר ער. 3) אויפ'ן דארף, 4) שלום-בית, 5) נעט-שטענדערלק. 6) אויפ'ן „דעפטאק", 7) אויפ'ן וועג קיין בית-לחם. 8) נאך האלבע נאכט, 9) „לאזמערדאקעס", 10) ביים סאמאוואר, 11) מאנאלאג, 12) הערבסט-טאנגא, 13) יודישע ראפסאדיע, 14) אויפ'ן הימעל א יריד.
אנסאמבל לויט'ן א. ב. פריוען: דיסעל-גירל, מ. דאלסקא, לאלא זילבערמאן, שיינע מרים, מאשע פעטערמאן, אלא שליפקאוויטש. מענער שמואליק גאלדשטיין, שמעון דושיגאן, מאטעל קאן יעקב ריינגראס, ישראל שומאכער, י. שיפער.
מעקעטען: מ. בראדערזאן, ל. נאדעלמאן, שום גאן, מוזיק: ה. רובין, א. בייגעלמאן און פאלקס-טאמזתען
דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער,
טענץ איינגעשטעלט דורך אירענא פראשיצקא.
מוזיק-לייטער — ה. רובין, רעזש — דושיגאן, שומאכער. בינע-אינספעקטאר — מ. קאן, ליכט-עפעקטען — יעראז.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון 11 — 2 בייטאג און פון 5 אוו. שבת און יום-טובים א גאנצען טאג

וויכטיגע שטייער-פעראָרדנונג

מיניסטעריעלע פעראָרדנונג איבער פערצוגס-ציגזען און שטייער-ראַטעס

די לעצטע פינאַנץ-מיניסטעריאַל-פעראָרדנונג פון דעם 25. אָקטאָבער 1930 ל. ד. 2025[1]30[5 איז נוגע דעם ענין פון פערציהונגס-ציגזען און צולעגען די שטייערען אויף ראַטעס. דער ענין איז אין די היינטיגע קריטישע ציטען זעהר וויכטיג, ווייל כמעט אַ יעדער סוחר, האַנדווערקער און אינדוסטריעלער איז געצוואונגען צו צאָהלען זיינע שטייערען אין ראַטעס, נישט קענענדיג זיי אין גאַנצען בעצאָהלען צו דער צייט. דער דאָזיגער צירקולאַר איז זעהר אַ אויסטיהרליכער און אַ גענויער. מיר וועלען פון איהם אָנגעבען נאָר די וויכטיגסטע פונקטען.

1) אַ יעדע בקשה וועגען צולעגען אויף ראַטעס אַ שטייער אָדער אַ סטעמפעל-אָבצאָהל מוז אָבגעשטעמפעלט ווערען מיט אַ סטעמפעל פון דריי זלאָטי און אויב עס ווערען צוגעלעגט „זאַלאַנטשניקעס“ מוז אַ יעדער „זאַלאַנטשניק“ ווערען אָבגעסטעמפעלט מיט 50 גראָשען.

2) אויב מען האָט אַריינגעטראַגען די דאָזיגע בקשה נאָך 14 טאָג פון דער דאַטור, ווען דער דאָזיגער שטייער אָדער סטעמפעל-געביהר איז געווען צאָהלבאַר, איז דער שטייער-צאָהלער פעריפליכטעט ביז צ ודעם טאָג פון אַריינטראָגען אַ בקשה צו בעצאָהלען דעם שטייער אין דער פולער הויך דערביי מוז מען גערענקען, אַז אַ אָנגעהויבענער חודש ווערט גערעכענט פאַר אַ גאַנצען.

די פערקלענערטע פערציהונגס-ציגזען ווערען גערעכענט פון דעם טאָג ערשט, אין וועלכען מען האָט אַריינגעטראַגען די בקשה וועגען ראַטעס, זעלבסטפערשטענדליך אויב די בקשה ווערט בכלל גינסטיג ערלעדיגט, למשל: דער אומזאַץ-שטייער איז צאָהלבאַר פון דעם 14. אַפּריל, 14 טאָג שפּעטער איז ער פריי פון פערציהונגס-ציגזען אויב עמיצער האָט אַריינגעטראָגען די בקשה דעם 1-טען נאָוועמבער ווערען איהם גערעכענט ווערען נאָרמאַלע פערצוגס-ציגזען ביז צום 5-טען נאָוועמבער.

3) אויב עמיצער טראָגט אַריין די דאָזיגע בקשה פאַר די 14 טאָג, נאָכדעם ווי דער שטייער איז געווען צאָהלבאַר, ווערען איהם גערעכענט פערקלענערטע פערצוגס-ציגזען.

4) אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון דעם 20-טען יוני 1930 ל. ד. 3699[1]30[5 ווערען איינגעקאַסירט די פערצוגס-ציגזען פון דעם גאַנצען סכום, אַריינרעכענדיג די אינצווישען אויפגעוואַקסענע פערצוגס-ציגזען, דער סכום ווערט אָבער גערעכענט אין דער הויך, צו וועלכער ער איז אויפגעוואַקסען ביז צו דעם איינצאָהלונגס-טאָג.

5) אויב מען האָלט נישט איין קיין ראַטע ווערען פערצוגס-ציגזען גערעכענט פון איהר פון דעם מאָמענט, ווען דער שטייער איז איבערהויפט געווען צאָהלבאַר.

6) ביי אַ איינצאָהלען פון אַ געוויסען סכום ווערען קודם כל אָבגערעכענט די עקזעקוציע-הוצאות דאַן פערצוגס-ציגזען, שפּעטער דער 10-פּראָצענטיגער צוזאַץ און דאַן ערשט אויף דער שטייער אלס אַזעלכער. אויב עמיצער האַלט נישט איין איין ראַטע קאָן די שטייער-בעהערדע אין דעם פאַל אָדער איבער דעם גאַנצען שטייער הוב דורכפיהרען אַ עקזעקוציע, אָדער — וואָס עס איז זעהר וויכטיג — עס קאָן דורכגעפיהרט ווערען אַ עקזעקוציע מיט דעם צוועק איינצוציהען בלויז די איינציגע נישט איינגעהאַלטענע ראַטע בעקומענדיג א דערלויבניש איינצוצאָהלען דעם שטייער אין ראַטעס קאָן דער שטייער-צאָהלער בעטען, אַז דער אויבענדערמאָנטער ענין זאָל זיין געגנוי אין דער דעציזיע בעמערקט.

7) אויב די שטייער-בעהערדע פעראָרדענט אויפצוהאַלטען די עקזעקוציע ביז אַ געוויסער ענין וועט ווערען ערלעדיגט הייסט דאָך נישט דאָס, אַז עס ווערען פערקלענערט די פערצוגס-ציגזען, פערקלעהרט אויב די בקשה ווערט נישט גינסטיג ערלעדיגט, ווערען די פערצוגס-ציגזען גערעכענט פאַר דער גאַנצער צייט. אויב די בקשה אויפצוהאַלטען די עקזעקוציע ביז אַ געוויסער פערצוגס-ציגזען אין דער דערמעסיגטער הויך.

אַזוי וויט געפונט זיך אין דעם דאָזיגען צירקולאַר. דערביי מוזען מיר בעמערקען, אַז אויף דעם יסוד פון דעם אַרטיקעל 94 פון דעם שטייער-געזעץ קאָן מען דערגרייכען נאָך ווייטערדיגע הנחות.

=:o:=

3 אויטאָס פערברענט געוואָרען!

אין גאַראַזש פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור“

(א) נעכטען אין אָוועגד האָט אויסגעבראָכען אַ שרפה אין גאַראַזש פון דער פאַבריק אין דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור“ אויף ראָקיטשינער 81, דאָס פייער האָט זיך בליץ-שנעל פערשפרייט אַז ס'האָט געדראָהט זיך איבערצוואַרפען אויף דעם נאָהענטסטען בנין. וואו ס'געפינט זיך די דרוקעריי. עס זענען אַרויסגערופען געוואָרען 3 אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער, וועלכע האָבען די שרפה אין פערלויף פון אַ שעה צייט לאָקאַליזירט. דער גאַראַזש איז בעשעדיגט געוואָרען און 3 אויטאָס זענען פערברענט געוואָרען. די שרפה איז ענטשטאַנען צוליב אַן אויפרייס פון אַ בענזין-מאַשינקע, מיט וועלכער ס'האָט געאַרבייט איינער פון די אַרבייטער.

ענטדעקט א דרוקעריי פון אוק-ראַינישע אויפרופען

(2) די פּאָליציי האָט אַדורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אויף קילינסקא 36 אין דער וואוינונג פון רחל פיגלאַזש און האָט דאָרט געפונען ביז 10 טויזענט אויפרופען און סטערעאָטיפּ-פּליטען פון אוקראַינישע אויפרופען. אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן ענטדעקטען מאַטעריאַל, האָט די פּאָליציי אַרעסטירט רחל און איהר מאַן ליפּע פיגלאַזש און דעם איגהאַבער פון דער דרוקעריי אויף פּאָלנאָצנא 11 שאול קופערמאַן, ווי מ'שיילט מיט פון פּאָליציי־אישע קוועלען האָט פּאָליציי ענטדעקט דעם טעכנישען אַפּאַראַט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אין מערב-אוקראַינע.

געשטאָרבען אין גאַס

קרובים פון געשטאָרבענעם דאַרפען זיך מעלדען אין „חסד של אמת“

(—) שבת ביי טאָג האָט אין גאַס גע'חלשט דער 51-יעהריגער לייב זילבערבערג, מ'האָט צו איהם אַרויסגערופען די פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אינ'ם שטעטישען זאַמעל-פּונקט אויף זאַקאָנטנע. נעכטען איז זילבערבערג געשטאָרבען, מיט דער לויה בעשעפטיגט זיך „חסד של אמת“. אָבער די גמזעל-שאַפט קען נישט ערלעדיגען די פאָרמאַליטעטען ווייל זי ווייסט נישט ווער דער געשטאָרבענער איז. די קרובים פונ'ם געשטאָרבענעם, אָדער די וואָס קענען איהם ווערען געבעטען זיך צו מעלדען אין חסד של אמת.

קאַפּעל-און אייוועץ-פאַבריק „ZNICZ“

די קאַפּעל-און אויוועגס-פאַבריק „Znicz“ אין לאָדז, וואָדנא 12 אַרבייט אויס צווישען פערשידענע שאַמאָט-אויסאַרבייטונגען אויך: איבערטראָגבאַרע אויוועץ און קוכען. די אויוועגס און קוכען זענען אויסגעאַרבייט פון אייגענעם פייער-זיכערען מאַטעריאַל לויט'ן קאַנאַל-סיסטעם, וואָס גוואַראַנטירט די פולשטענדיגע דויערהאַפטיגקייט. די אויוועגס „זניטש“ זענען אויסערדעם זעהר שפּאָרעדיג און צוגענגליך אין פּרייז. דער צוטרוי, וועלכען עס שענקען אונזערע אויסאַרבייטונגען די ג' בעלי-הבית'טעס זיכערן זיי דעם שטענדיגען ערפאָלג.

צוליב דער בעקוועמליכקייט פון דער ג' קונדשאַפט האָט די פאַבריק געעפענט אַ דעטייל-פערקויף צו פאַבריקס-פּרייזען ביי אַ. דודעלטשיק, נאַד - לודקא 1.

א קאָמיסאַר אין פּאַביאַניצער מאַגיסטראַט

(2) די לאָדזער וואָיעוואָדזשאַפט האָט לעצטענס אַדורכגעפיהרט אַ לוסטראַציע אין פּאַביאַניצער מאַגיסטראַט. די לוסטראַציע וועלכע האָט געדויערט עטליכע טעג, איז נעכטען פערענדיגט געוואָרען און די טעג וועט בעשלאָסען ווערען די נאָמינאַציע פון אַ קאָמיסאַר פאַר'ן פּאַביאַניצער מאַגיסטראַט.

היינט אויפטריט פון רינא ני-קאָווא אין פילהאַרמאָניע

היינט אָוועגד קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע דער לאַנג-ערוואַרטעטער טאַנץ-קאָנצערט פון דער פּאַלעסטינאַ-קינסטלערין רינאַ ניקאָוואַ.

די קינסטלערין וועט אויפפיהרען די שעהנסטע טאַנץ-פּערל פון דער כאָרעאָגראַפישער קונסט.

זעהען טאַנצען רינא ניקאָווא איז אַ תענוג, וואָס וועט בלייבען אין זכרון. די גאַנצע וועלט-פּרעסע רופט זיך אָפּ מיט בעגייסטערונג וועגען די אויפטריטען פון רינא ניקאָוואַ, און זי ווערט מיט רעכט פעררעכענט אלס די בעסטע יודישע טענצערין פון דער היינטיגער צייט, דער אינטערעס פון רינא ניקאָוואַס היינטיגען אויפטריט איז זעהר גרויס.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואָך ד. 26 נאָוועמבער

11,58 צייט-סיגנאַל, 12,05 גראַמאָפאָן-פּליטען, 31,15 טאַג-פּראָגראַם קינא-און טעאַטער רעפּערטואַר. 15,35 סקויטען פירטעל שעה, 15,50 ראַדיאָ כראָניק, 16,15 פירטעל שעה פאַר די יונגסטע, 16,45 גראַמאָפאָן-פּליטען, 17,15 מיצקעוויטש, 17,45 פּאָפּולערער קאָנצערט, 18,45 פערשידענעס, 19,25 גראַמאָפאָן-פּליטען, 19,35 ראַדיאָ-זשורנאַל, 19,35 גראַמאָפאָן-פּליטען, 20,00 בוכהאַלטערישע פירטעל שעה, 20,15 מוזיקאַלישער פעליעטאָן, 20,30 טראַנסמיסיע פון לעמבערג די-טעראַרישע פירטעל שעה, 22,00 פעליעטאָן, 22,15 גראַמאָפאָן-פּליטען, 22,35 קאָמוניקאַטען, טאַנץ-מוזיק.

צוליב טעכנישע סיבות קומט דער המשך פון „די ברודער-קאַמפּעז אין יאָהר 1905 אין לאָדז“ אין מאָרגענדיגען נומער.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע“ נאַרוטאָוויטש 20

גאַסטשפּילען פון בעריהמטען אַרטיסט פון סטאַניסלאַווסקי'ס קונסט-טעאַטער אין מאָסקווע, פּיסקאַטאָר-טעאַטער אין בערלין, מאָריס שוואַרץ'ס יודיש קונסט-טעאַטער אין ניו-יאָרק

פּאָול באַראַטאָוו

פרייטאָג, דעם 28-טען נאָוועמבער, 9 אין אָוועגד פּרעמיערע!

דער פאָטער

דראַמע אין 3 אַקטען פון א. סטרינדבערג. הויפּט - ראָל „ריטמייסטער אַדאָלף“ — פּאָול באַראַטאָוו.

שבת, דעם 29. נאָוועמבער, 9 אָוועגד פּרעמיערע!

הינקעמאַן

טראַגעדיע אין 4 אַקטען פון ערנסט טאָללער. הויפּט-ראָל „הינקעמאַן“ — פּאָול באַראַטאָוו.

שבת, דעם 29. נאָוועמבער, 4 בייטאָג צו ביליגע פּרייזען פון 80 גראָשן אָן

דער פאָטער

דראַמע אין 3 אַקטען פון א. סטרינדבערג. הויפּט-ראָל „ריטמייסטער אַדאָלף“ — פּאָול באַראַטאָוו.

עס נעהמען אנטייל פרויען: מ. ראָזען, ד. האַלפּערן, ש פּלאָום, י. פּלאָום, ס. פּאָזנאַנסקא. מענער: מ. אייזענבערג, ח. בראַקאַרזש, י. גרינהויז, מ. גורוויטש, י. וויינבערג, י. מאַקסימאָוו, מ. פּאָזנאַנסקי, א. קורץ, ה. פּלוים.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע“.

„באַטש אַני'אָרימע, דאָך א פרומע“...

וואָס זאָגט פּאָול באַראַטאָוו וועגען זיין אַרבייט אויף דער יודישער ביהנע

קודם-כל אַ קורצע ביאָגראַפיע: באַראַטאָוו איז געבוירען געוואָרען ביי פערמעגליכע יודישע עלטערן אין אוקראַינע. זיין פאָטער האָט איהם געגעבען א יודיש-וועלטליכע בילדונג. ער האָט געענדיגט א מיטעלשול און דאַן דעם כאַרקאָווער אוניווערזיטעט מיט אַ דיפּלאָם פון דאָקטאָר-מעדיצין. זיין „אַקטיאָריש בלוט“, האָט איהם אָבער שטענדיג געטריבען אין טעאַטער אַריין, זיין טאַלענט האָט געזוכט אַ וועג ווי אַזוי זיך אויסצולאָדען. לויט אַ רעקאָמענדאַציע פון בעריהמטען אוקראַינישען שוישפּילער קראָפּאָווניצקי איז ער אָנגעקומען אין מאָסקווער סטאַניסלאַווסקיס קונסט-טעאַטער, וועלכער איז דעמאָלט געגרינדעט געוואָרען דורך סטאַניסלאַווסקין און דעם בעריהמטען יודישען שרייבער ניעמיראָוויטש-דאַנטשענקאָ. אין די דריי יאָהר, וואָס באַראַטאָוו האָט געשפּילט אין דעם דאָזיגען טעאַטער איז ער שטאַרק בעריהמט געוואָרען, ער איז אָבער נישט געווען אינגאַנצען אין טעאַטער, ווייל אין דערזעלבער צייט האָט ער פּראַקטיצירט אַלס דאָקטאָר אין אַ מאָסקווער קליניק, צום סוף האָט באַראַטאָוו אָוועקגעוואָרפען די מעדיצינישע פּראַקטיק און זיך אינגאַנצען געווידמעט דעם טעאַטער.

ער איז אַוועקגעפאָהרען קיין פּעטערבורג און דאָרט איז ער אַנגאַזשירט געוואָרען דורך דער גרעפין באַדראַטינסקאַיאַ אין „נאָווי טעאַטער“ צו שפּילען צוזאַמען מיט דער רוסישער אַרטיסטין יאַוואָרסקאַיאַ, דאָרט האָט ער בעקומען אַ גרויסען נאָמען אַלס וואונדערבאַרער אַקטיאָר און נאָך דריי יאָהר אַרבייט איז ער געוואָרען פּרעמיער-אַקטיאָר אין בעקאַנטען פּעטערבורגער „טעאַטער מאַלי“. אין דאָזיגען טעאַטער האָט באַראַטאָוו אַמאָל געהאַט אַ גרעסערע אַוואַנטורע, ווייל ער האָט אַרויסגערופען אויף אַ דועל אַ הויפּט-אַקטיאָר, ווייל יענער האָט באַראַטאָוו'ן בעליידיגט, אויסדריקענדיג זיך בע-ליידיגענד וועגען יודען. דער דאָזיגער דועל האָט דאַן אַרויסגערופען אַ גרויסען טומעל אין דער פּעטערבורגער פּרעסע. פון דעמאָלט אָן האָט באַראַטאָוו שוין אַלס איינער פון די בעריהמטסטע אַקטיאָרען, אין רוסלאַנד, געשפּילט אין טיפליס, כאַרקאָוו און אין אַנדערע שטעט- דאָס איז געווען ביז'ן אויסברעכען פון דער רעוואָלוציע. דאַן האָט באַראַטאָוו פערלאָזען רוסלאַנד און האָט זיך געווידמעט דער יודישער ביהנע. דער גרויסער אַקטיאָר האָט געשפּילט אין דער ווינער, יודישער פאָלקס-ביהנע, און דאַן אין מאָריס שוואַרצ'ס קונסט-טעאַטער.

דאַן האָט איהם דער מאָדערנסטער דייטשער רעזשיסער פּיסקאַטאָר איינגעלאַדענט אין זיין טעאַטער קיין בערלין, וואו ער האָט מיט'ן גרעסטען ערפאָלג געשפּילט די הויפּט-ראָל אין דער פּיעסע „דער קויפמאַן אויס בערלין“. באַראַטאָוו האָט געמאַכט טורנעען איבער רומעניען און זייט אַ געוויסער צייט שפּילט ער אין פּוילען וואו די קריטיק האָט איהם אַנערקענט אַלס וואונדערבאַרען אַרטיסט.

* * *

ווען מען פערברענגט מיט באַראַטאָוו'ן עטליכע שעה קען מען נישט בעמערקען די גרויסע אינטעליגענץ, די גרויסע קולטור וואָס ווייזט זיך אַרויס פון יעדען זיין זאַץ, פון יעדען געדאַנק. נישט נאָר אין טעאַטער-פראַגען אין אַלע פּראָבלעמען, וועלכע ווערען בעריהרט—נאָך איין זאַך, וואָס מ'קאָן זאָגען לשבח באַראַטאָוו'ן. דער גרויסער אַקטיאָר געהער נישט צו די וועלכע טוען אַ טובה דעם יודישען טעאַטער דערמיט וואָס זיי שפּילען אויף יודיש און זענען מזכה מיט קונסט אויף דעם יודישען טעאַטער-עולם אין דעם לאַנגען געשפּרעך וואָס מיר האָבען מיט דעם קינסטלער געפיהרט וועגען יודישען טעאַטער האָט זיך נישט געפיהלט קיין איין טאָן וועגען דעם „וואָילטאַט“ וואָס ער טוט. באַראַטאָוו איז דורך און דורך אין יודישען טעאַטער און אַרבייט פאַר'ן יודישען טעאַטער.

— מיין טרוים איז, זאָגט באַראַטאָוו, צו גרינדען אַ שטענדיגע גוטע יודיש-קינסטלערישע טרופּע מיט אַ שטענדיגען זיץ-אָרט. דאָס הייסט נישט, אַז די דאָזיגע טרופּע מוז זיך געפונען אויף איין אָרט, אדרבא, מיט דער דאָזיגער טרופּע פאָהרען אָבער עטליכע חדשים אין יאָהר דאַרף די טרופּע זיצען אויף איין אָרט און אַרבייטען. אויף דער רייזע קען מען נישט אַרבייטען, ערשטענס האָט מען נישט מיט זיך די פריינד...

— פריינד ?

— נו, יאָ. די נויטיגע ביכער, שטודיום מכ-שירים און אַרבייטס-רוה, איך האָב נאָך נישט געזעהען קיין גרויסען אַקטיאָר, וועלכער זאָל אויף דער רייזע קענען עפּעס גרויסער שאַפען.

— און וואו וואָלט איהר אַזאַ טרופּע געוואָלט שאַפען ?

— בנוגע דעם קענען זיין צוויי שטאַנדפּונקטען: דאָס בעקוועמסטע און אַנגענעהמסטע אָרט פאַר קינסטלערישער אַרבייט איז פערשטעהט זיך — בערלין, דער צווייטער שטאַנדפּונקט, און דאָס דער ריכטיגסטער — איז דער, אַז אַזאַ טעאַטער מוז געשאַפען ווערען אין לאַנד מיט אַ גרויסען יודישען ישוב, וואו די יודישע קולטור איז נישט קיין נעבען זאַך. אויב אַזאַ טעאַטער וואָלט זיך מיר נישט איינגעגעבען צו שאַפען אין ניו-יאָרק, וואָלט איך אַמליבסטען פאָרגעצויגען — וואַרשאַ.

— די גרעסטע בעפרידיגונג אין מיין אַרטיסטישע קאַריערע האָב איך געהאַט שפּילענדיג די לעצטע צייט אין וואַרשאַ, וואו צעהנדליגער טויזענדער מענשען זענען געקומען מיך זעהען. 46 מאַל שפּילען סטרינדבערגס „פאָטער“. ערשטענס בין איך געוואָרען שטאָלץ מיט זיך אַליין, שטאַרק אין גלויבען אין זיך און צווייטענס דאָס טייער פּובליקום. כ'האָב אויפגעהערט צו גלויבען אין די שמועסען וועגען „משהן“ דאָס בעסטע פּובליקום, נעבען דעם איטאַליענישען, איז דאָס יודישע.

— צי זענען פערהאַן אָביעקטיווע און סוביעקטיווע מעגליכקייטען צו שאַפען אַזאַ טעאַטער, וועגען וועלכען איהר טרוימט ?

— דאָס זעהט איהר, איז זעהר א שווערע פראַגע. קודם-כל א בנין. א בנין פאַר'ן יודישען טעאַטער, און דאָס אַ געזעלשאַפטליכען. איך פערשטעה נישט—היצט זיך שוין דאָ דער רוהיגער באַראַטאָוו, טעאַטער איז דאָך דער פערשפרייטער פון קולטור. די ביהנע האָט דאָך די גרעסטע ווירקונג און דערי-בער ווערען אומעטום די טעאַטערס געגומען אונ-טער די פליגלען פון דער מלוכה. איהר ווייסט, אַז אין ענגלאַנד איז נישט פערהאַן קיין שום צענזור, אָבער אויפ'ן טעאַטער יאָ. פון דאָרט פאַלען נישט קיין פּוסטע פראַזען, דאָרט ווערען בעהאַנדעלט פראָבלעמען, דאָרט שפּיגלען זיך אָפּ גאַנצע בעוועגונגען, איך מיין דאָס צו זאָגען צוליב דעם, אַז דאָס טעאַטער מוז אונטערשטיצט ווערען. פערשטעהט זיך, אַז דער חוב ליגט אויף דער מלוכה, אויף דער שטאָט-פערוואַלטונג, אויף דער יודישער קהלה. אָבער ביי די איצטיגע בעדינגונגען, מוז דעם אָנהויב מאַכען די געזעלשאַפט אַליין. דערהרגעט מיך וועל איך אויך נישט פערשטעהן, אַז אין וואַרשאַ זאָל זיך נישט געפונען קיין צעהן טויזענד יודען וואָס זאָלען נישט וועלען צאָהלען 2 זלאָטעס אַ חודש פאַר אַנ'אייגען טעאַטער.

— נו, און רעפּערטואַר ?

— מיר יודען זענען אַ פאָלק, וואָס אונז ווערט אַלץ שנעל נמאס, מיר בעקלאָגען זיך אויפ'ן אַלטען רעפּערטואַר. אָבער מיר יודען האָבען דאָך בכלל נישט אַדורכגעמאַכט דעם פעריאָד פון אַקאַדעמישען טעאַטער, ס'איז שווער ביי דעם יודישען טעאַטער-עולם צו ווירקען מיט דער מאָדערנער ריכטונג, דאָס הייסט מיט אויסערליכע מיטלען, דער יודישער אַקטיאָר מוז געבען דעם פּובליקום נשמה. ער מוז אַזוי שפּילען, אַז דער עולם זאָל איהם גלויבען. רעפּערטואַר אין דער היגזיכט פעהלט מיר נישט.

מיר האָבען אַנ'אָרימע יודישע ביהנע, אָבער אַ פרומע...

י. דאַנסין.

נייער פאלקסבלאט

דער יודישער האנדווערקער

נייער פאלקסבלאט

וועכענטליכע אפטיילונג געווידמעט דער יודישער פראדוקטיווער ארבייט

כל זמן ס'איז נאך דא צייט!

נוצט אויס די מעגליכקייט פון הנחה־עקזאמענס.—האנדווערקער וואס בעזיצען נישט קיין מייסטער־דיפלאמען דארפען אפשליסען א סמאכן מיט זייערע לערן־יונגלעך, שפעטער וועלען די אפמאכען נישט זיין גילטיג

אין דריי וואכען ארום טרעט אריין אין קראפט די פעראָרדנונג פון מלוכה־פרעזידענט, וועלכע איז ערשינען דעם 7 יוני 1927 י. און איז נוגע די האנדווערקער.

לויט דער דאזיגער פעראָרדנונג וועלען פונ'ם 15 דעצעמבער 1930 י. קענען בעשעפטיגען און אויסבילדען לערן־יונגלעך נאר אזעלכע האנדווערקער, וואס בעזיצען דעם טיטול מייסטער. דעם דאזיגען טיטול האבען פריהער ארויסגעגעבען אלע עקזיסטירענדע צעכען און די מייסטער־דיפלאמען, וועלכע ס'איז דאס רוב אנגעקומען זעהר לייכט, האבען אנגעהאלטען זייער גילטיגקייט. זייט ס'זענען געשאפען געווארען די האנדווערקער־קאמערען אין גאנץ פוילען איז דאס רעכט ארויסצוגעבען מייסטער־דיפלאמען איבערגעגעבען צו די האנדווערקער־קאמערען, וועלכע פיהרט די צווידענק און רשימות פון די לערן־יונגלעך, געזעלען און מייסטערס.

אזוי ווי די צעכען זענען פריהער געווען פריוויליגע ארגאניזאציעס און האבען נאך דערצו געטראגען א קריסטליך רעליגעזען כאראקטער, האבען יודען דאס רוב צו די צעכען נישט געהערט, קיין צעכאווע מייסטער־דיפלאמען נישט געהאט און געפיהרט זייערע ווארשטאטען אהן מייסטער־צייגניש פון א צעך. דערפאר האט די פעראָרדנונג, אז האנדווערקער־ווארשטאטען מיט לערן־יונגלעך וועלען קענען פיהרען נאר „מייסטער" אין דער ערשטער רייהע אנגעריהרט די יודישע האנדווערקער, וועלכע האבען ווי גזאגט, קיין צעכאווע מייסטער־דיפלאמען נישט געהאט.

דאס געזעץ האט אויף דער איבערגאנגסצייט פון דריי יאהר ערלויבט צו עקזיסטירען אויפן רעכט פון מייסטער אזעלכע האנדווערקער, וואס האבען אויסבעהאלטען א געזעל־עקזאמען און פיהרען זייער ווארשטאט 5 יאהר, אדער אזעלכע האנדווערקער אהן מייסטער־דיפלאמען, וואס האבען 8 יאהר געפיהרט זייערע ווארשטאטען. דעם 15 דעצעמבער ה. י. ד. ה. אין דריי וואכען ארום ענדיגט זיך דער איבערגאנגס־טערמין און די אלע צייטווייליגע הנחות ווערען בטל.

די האנדווערקער־ארגאניזאציעס האבען פערלעגט פיל ארבייט, אז פאר די האנדווערקער, וואס פיהרען זייערע ווארשטאטען אהן מייסטער־דיפלאמען, זאלען געמאכט ווערען הנחות ביי די עקזאמענס אויף מייסטערס. אזוי ווי די עקזאמענס אויף מייסטערס זענען הויפטזעכליך געווען פאר די יודישע האנדווערקער, האבען די פוילישע האנדווערקער ארויסגעוויזען פאר דעם ענין הנחה־עקזאמענס גאנץ ווייניג אינטערעס און אפט מאל אפילו בעשווערט די אקציע פאר איינפיהרען הנחות. די אקציע פאר די הנחות־עקזאמענס בפרט אין אונזער לאדזער־האנדווערקער־קאמער איז נאך ביי אלעמען פריש אין זכרון, כדי מ'זאל זי דארפען נאכאמאל דא דערמאנען. געוויסע הנחות זענען דאך דערגרייכט געווארען, בפרט ווייל דאס האנדעלס־מיניסטעריום האט ארויסגעוויזען א געוויסע פערשטענדניש פאר דעם ענין און האט איינגעזעהען אז מיט'ן רואינירען איינצעלנע ווירטשאפטען און ארבייטס־ווארשטאטען, גראבט מען אונטער דעם א ל ג ע מ י י נ ע ם וואוילשטאנד. אבער די הנחות זענען צוליב כמה וכמה טעמים נישט אויסגענוצט געווארען און איצט שטעהען מיר פאר א פאקט, אז פון די צענדליג טויזענד יודישע האנדווערקער אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע, וואס קענען געניסען פון די הנחות־עקזאמענס האט דערוויילע נישט בענאסען קיינער. ערשט אין די לעצטע וואכען האט זיך עפיס א ריהר געטון פון ארט. ס'מוז דאך געטון ווערען. אויב די אפקלאנגען דורך דער פרעסע דורך די פעראיינען האט נישט געווירקט, דארף מען קומען אין דירעקטען אינדיווידועלען קאנטאקט מיט'ן פעראינטערעסירטען. ס'איז איצט די וויכטיגסטע און דרינגענדסטע אויפגאבע פונ'ם טאג צו בעווייזען די האנדווערקער געהן צו די עקזאמענס און דאס מוז געטון ווערען כל זמן ס'איז נאך נישט צו שפעט.

די האנדווערקער־ארגאניזאציעס, האנדווערקער־מוצר, האנדווערקער־פערטרעטער, ווענדעט אן אלע מיטלען, וואס איהר האט אין אייער רשות, כדי דעם האנדווערקער־יחיד צו בעווייזען, אז ער זאל טון וואס דעם מאמענט פערלאנגט פון איהם.

איין וויכטיגער מאמענט דארף דא אויפגעקלערט ווערען. די אפמאכען, וואס די האנדווערקער, וועלכע בעזיצען נישט קיין מייסטער־דיפלאמען, שליסען מיט די לערן־יונגלעך פאר'ן 15 דעצעמבער 1930 י. פערלירען נישט זייער קראפט. די אפמאכען דארפען דעריבער לעגאליזירט ווערען און אויב זיי זענען נאך נישט געשלאסען געווארען פ א ר מ ע ל, דארפען זיי איצט פאר'ן לעצטען טערמין אדורכגעפיהרט ווערען. די צעכען, פעראיינען און דער קרייז פון די יודישע ראטמאנער אין דער האנדווערקער־קאמער וועלען די האנדווערקער צוהילף קומען מיט די נויטיגע אינפארמאציעס און אנווייזונגען.

א נמשל.

וועגען עקספארט פון האנדווערקער־ארטיקלען

בשעתו האט א גרופע ווארשאווער האנדווערקער אויפגעהויבען די פראגע וועגען עקספארט פון האנדווערקער־ארטיקלען קיין אויסלאנד. א דעלעגאציע פון האנדווערקער האט זיך וועגען דעם ענין אויך געווענדעט אין מיניסטעריום און בעקומען צוזאגען. אז זייערע בעמיהונגען וועלען געשטיצט ווערען. איצט האט די לאדזער האנדווערקער־קאמער בעקומען אן אנפראגע פון מיניסטעריום וועגען די מעגליכקייטען פון עקספארט פאר האנדווערקער־אויסארבייטונגען און האט זיך נאך א פערשטענדיגונג מיט דער ווארשאווער האנדווערקער־קאמער געווענדעט צו די פוילישע קאנזולאטען אין אויסלאנד, אז זיי זאלען צושיקען אינפארמאציעס, וואס זענען נוגע דער פראגע.

פייערליכע עפענונג פון שניידער־צעך אין טאמאשאוו

היינטיגען שבת וועט אין טאמאשאוו פארקומען די פייערליכע עפענונג פון שניידער־צעך און די איינווייהונג פונ'ם נייעם צעכען־פאהן. אין דער פייערונג וועלען זיך בעטייליגען דער פרעזידענט פון דער לאדזער האנדעלס־קאמער שוואנקאווסקי, וויצע־פרעזידענט קאזשמערסקי, און פיל איינגעלאדענע געסט.

נייע פארשריפטען פאר אננעמען לערן־יונגלעך

דאס האנדעלס־מיניסטעריום האט שוין בעשטעטיגט די נייע פארשריפטען, וואס רעגולירען די בעציהונגען צווישען די לערן־יונגלעך מיט זייערע מייסטערס, צו וועלכע זיי קומען אן אויף דער לעהר. ביי די פערהעלטנישען, וואס האבען ביז איצט עקזיסטירט, בפרט אויף דער פראווינץ ברענגען אריין די נייע פארשריפטען פיל גינסטיגע מאמענטען, פאר'ן לערן־יונגעל, וואס איז אין די אלטע צייטען געווען מעהר משרת ביי דער מייסטערין אין קיך און אין דער הויז־ווירטשאפט.

אלס לערן־יונגעל קאן אנגענומען ווערען א יוגענטליכער נישט יונגער פון 15 יאהר אן, וועלכער האט אדורכגעמאכט דעם שול־צוואנג. דער יוגענטליכער דארף צושטעלען א בעשטעטיגונג פון אן ארצט לויט דער אנווייזונג פונ'ם ארבייטס־אינספעקטאר, אז ער קאן בעהויפטען פיזיש די מלאכה וועלכע ער געהט זיך לערנען, אויב אין דער שטאט וואו דאס לערן־יונגעל וואוינט אדער וואו ער וויל לערנען די מלאכה איז פערהאן אן אינסטיטוט פאר פסיכאטעכנישע פארשונגען, דארף דער קאנדידאט צושטעלען א בעשטעטיגונג פונ'ם אינסטיטוט, אז ער איז פעהיג צו לערנען דאס פאך וועלכען ער האט זיך אויסגעקליבען.

צונעהמען לערן־יונגלעך אויף לעהר קען נאר א מייסטער, וואס בעזיצט א צייגניש אויף זיין טיטול. האנדווערקער, וועלכע זענען פעראורטיילט געווארען פאר א פערברעכען געגען דער עפענטליכער מאראל, אדער פאר שווערע פערלעצונגען בנוגע זייערע שילער פערלירען דעם רעכט אנצונעהמען לערן־יונגלעך. דאס אננעהמען לערן־יונגלעך קען געשעהען נאר דורך א שריפטליכען אפמאך, וועלכער דארף רעגיסטרירט ווערען אין דער האנדווערקער־קאמער. די צייט פון דער לעהר איז אפהענגיג פון פאך 3 — 4 יאהר. די צאהל פון די לערן־יונגלעך, וואס קאנען זיין בעשעפטיגט אין יעדער אונטערנעהמונג ווערט פעסטגעשטעלט דורך דער ענטשפרעכענדער אינדוסטרי מאכט פון דער וואיעוואדזטווע.

צוזאמענפאהר פון יודישע האנדווערקער־פארשטעהער

די אנפיהרענדע קרייזען פון די יודישע האנדווערקער אין ווארשא האבען בעשלאסען צונויפצורופען בקרוב א צוזאמענפאהר פון אלע יודישע ראטמענער פון די האנדווערקער־קאמערן אין גאנצען לאנד.

די יודישע בעלי־מלאכות אין פוילען, וועלכע ווערען צום מעהרסטען שיקאנירט און גערודפט, בילדען אין קאנגרעס פוילען א מעהרהייט פון צווישען אלע האנדווערקער. דאנעגען אין די האנדווערקער־קאמערן בילדעט די יודישע רעפרעזענטאנץ א מינדערהייט.

אזא יודישער צוזאמענפאהר פון האנדווערקער־שליחים וועט האבען, וואס צו זאגען און וואס צו פאדערען, כדי אויסצובעסערן די לאגע פון יודישען בעל־מלאכה.

פון דער האנדווערקער־קאמער אין בריסק

פערקלענערט דעם עקזאמען אפצאהל ביז 75 זלאטים

אויף דער לעצטער פלענאר־זיצונג פון דער האנדווערקער־קאמער, איז אנגענומען געווארען דער בודזשעט אויפ'ן יאהר 1931 אין דער הויך פון 190,124 זל.

ס'איז בעשלאסען געווארען צו פערקלענערען דעם פרייז פון מייסטער־עקזאמען ביז 75 זל. די הנחה וועט גילטען ביז דעם 1־טען אפריל 1931 יאהר. ס'איז אויך בעשלאסען געווארען צו ארגאניזירען א האנדווערקער לייה־קאסע און זיך אנשליסען אן פערבאנד פון די האנדווערקער־קאמערן אין פוילען.

די קראקאווער האנדווערקער־קאמער

אין אנ'אייגענער געביידע

צום ערשטען יאהר־טאג פון איהר עקזיסטענץ האט די קראקאווער האנדווערקער־קאמער איינגעאָרדענט א פייערליכע גרונדשטיין לעגונג פון אנ'אייגענעם בנין.

קאנקורס אויף א מייסטער־דיפלאם

די האנדווערקער־קאמער אין ווילנע האט פערעפענטליכט א קאנקורס אויף א צייכנונג פון א מייסטער־דיפלאם. די דריי בעסטע ארבייטען וועלען פרעמירט ווערען מיט 1000, 800 און 600 גילדען.

דער זשורי וועט בעשטעהן פון פארשטעהער פון אוניווערזיטעט, ארטיסטען־פלאסטיגער, וואיעוואדזטווע און האנדווערקער־קאמער.

גענויערע אינפארמאציעס אין האנדווערקער־קאמער, ווילנע, דייטשע 25.

איטאליענישע שיך מאכען קאנקורענץ

דער אימפארט פון איטאליענישע שיך קיין פוילען האט זיך לעצטענס שטארק פערגרעסערט. לויט די פוילישע געזעצען, נעמען די צאל־אמטען א קלענערען אפצאהל ביים אריינפיהרען שיך, וואס וועגען מעהר פון 1 קילא.

דאס נוצען אויס די איטאליענישע פאבריקאנטען און פיהרען אריין מאסענווייז זייערע אויסארבייטונגען.

און ביי אונז?

דעם 29 אקטאבער איז אין ווארשא פארגעקומען די פעראייניגונג פון צוויי פוילישע האנדווערקער־צענטראלען „צענטראלע האנדווערקער געזעלשאפט" און „פערבאנד פון קריסטליכע האנדווערקער אין דער פוילישער רעפובליק". דאס צוויי וואכענבלאט „גאזעטא פשעמיסלאווא רזשעמעשניטשא" וואס ערשיינט זייט 35 יאהר ווערט דאס אייגענטום פון דעם נייעם פעראייניגטען פערבאנד און וועט ערשיינען אלס זיין אפיציעלער ארגאן. אינ'ם לעצטען נומער פון דער צייטונג ווענדען זיך ביידע פארזיצערס פון די צענטראלע אינסטיטוציעס צו די האנדווערקער מיט פייערליכע אויפרופען אין צוזאמענהאנג מיט דער פעראייניגונג, וואס ווערט אדורכגעפיהרט. ביז ס'וועט אויסגעארבייט און בעשטעטיגט ווערען דער נייער סטאטוט פון פעראייניגטען פערבאנד פונקציאנירען דערווייל ביידע צענטראלען. בלוין די צייטונג ווערט דער שותפות'דיגער ארגאן פון ביידע ארגאניזאציעס.

וואס זשע שרייבען וועגען זייערע נאהענטסטע אויפגאבען די פיהרער פון די קריסטליכע האנדווערקער? אין זיין ווענדונג צו די האנדווערקער פארמולירט ה' פר. מאריאנסקי, פרעזעס פונ'ם קריסטליכען האנדווערקער־פערבאנד די האנדווערקער־לאזונגען אויף פאלגענדען אופן:

„גאט און פאטערלאנד" דאס זענען אונזערע לאזונגען און דאס שיצען די פוילישע שטעט — איז אונזער ציל. איצט געפינען זיך אונזערע שטעט אין געפאהר. ס'איז געקומען דער מאמענט ווען מ'מוז זיך אפשטעלען אויב מיר זאלען ווייטער בלייבען פאסיווע צושויער פון דעם ווי אונזערע היימען (סעדזשיבי) געהען אונטער, ווייל זיי ווערען פערפלייצט דורך אנ'עלעמענט. וואס איז אונז פרעמד לויט'ן גלויבען און קולטור. מיר ווערען ארויסגעשטויסען פון אייגענעם פאטערלאנד, דער באדען רוקט זיך ארויס פון אונטער די פיס"...

אזוי רעדט מען אין פייערליכע מאמענטען. אין וואכעדיגע טעג שרייבט מען אפיציעלע צירקולארען וועגען בעשטימען ק ר י ס ט ל י כ ע מיטגלידער אין די קאמיסיעס און מ'מאכט נישט אפילו ציצל שוועריגקייטען ביים ערלעדיגען פערשידענע נישטיגע פארמאליטעטען, וואס זייער נישט ערלעדיגען בעשווערט דאס אזוי אויך נישט לייכטע לעבען פונ'ם יודישען האנדווערקער. ביז דער סאמע לעצטער צייט האבען די יודישע האנדווערקער אין לאנד־מאסשטאב פמעט ג א ר נ י ש ט געטון, כדי זיך צו שיצען פון דער כמארע, וואס בעהט אויף זיי.

ערשט אין די לעצטע וואכען האט מען זיך געכאפט, אז אויב ס'וועט ווייטער אזוי געהן וועט נישט זיין ו ע ר און וועגען ו ע מ ע ן ס'זאל טראכטען און מ'האט אנגעהויבען עפיס ביי אונז אין לאדז שמועסען וועגען „טון". די ארבייט געהט צו זעהר לאנגזאם: קוים 3 וואכען זענען שוין געבליבען ביז צום טערמין, ווען האנדווערקער, וואס בעזיצען נישט קיין מייסטער־טיטול וועלען נישט טארען בעשעפטיגען קיין לערן־יונגלעך. האבען זיך שוין פיל יודישע האנדווערקער עקזאמינירט, כדי צו בעקומען דעם טיטול מייסטער? האבען שוין פיל יודישע מייסטער פערשריבען זייערע לערן־יונגלעך? אהן דעם רעגיסטרירען זיי אין דער האנדווערקער־קאמער וועלען זיי נישט קענען שפעטער זיך בעשעפטיגען מיט זייער פאך.

אפשר וועלען די דעקלאראציעס פון די אנגרייפענדע „קריסטליכע" פרעזעסען דערמאנען אונזערע האנדווערקער וועגען די נייע כמארעס, וואס רוקען זיך אן אלץ מעהר, אפשר וועלען די דאזיגע דעקלאראציעס זיי ארויספיהרען פון זייער פערגליווערטען צושטאנד און בעוועגען צו א פארטיידיגונגס־אקציע?

ס'איז דערווייל נאך נישט צו שפעט.

א. נ.

דער אין אפגרונט

סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן (13

ער האָט ענדליך אָנגעפאַנגען צו בעשולדיגען זיין געליבטע, אַז זי ליבט נאָך איהר אַמאָליגען פריינד, און זי איז געווען געצוואונגען צו געבען אַ דערקלערונג. אָבער זי האָט דאָס דערקלערט מיט אַ ציטערדיגע שטימע:

— זשאַן, דו ווייסט גאַנץ גוט, אַז איך ליב איהם נישט, און איך ענטפער איהם נישט אויף זיינע בריף, אָבער איך קאָן נישט רעדען שלעכטס אויף דעם מאַן, וועלכער האָט מיך געליבט אַזוי שטאַרק, אַז ער האָט פאַר מיר אוועקגעגעבען זיין פרייהייט.

נאָך דעם ענטפער האָט זשאַן מעהר נישט גערעדט וועגען דעם גראַווירער, אָבער זיין אייפערזוכט איז דורך דעם געשטיגען אויף אַזוי ווייט, אַז ער פלעגט מאנכעס-מאָל קומען אין מיטען טאָג אַהיים, זעהען, אויב זי איז געגאַנגען בעזוכען דעם גראַווירער.

ער פלעגט זיך אָבער שטענדיג געפינען צוהויז פיהרענדיג דיווירטשאַפט.

ווען זי האָט נישט געהאַט וואָס צו טון פלעגט זי לערנען איהר שכנה שפּילען אויף דער פּיאַנאָ, וויל זינט דעם פייער, זענען זיי געוואָרען בעפריינדעט מיט די העטמאַס, וועלכע האָבען געוואוינט אַזוי האַרט צו זייערע צימערען.

העטמאַ איז געווען אַ מעכאַניקער, וואָס פלעגט זעהר אָפט קריגען אַרבייט צו זיך אַהיים, כדי צו אַרבייטען אין אָוונט אוּ זונטאָג.

ער פלעגט זיצען מיט זיין גרויסע באָרד ביי זיין וואַרשטאַט און אַרבייטען שווער. לעבען איהם פלעגען זיצען זיין ווייב און שוויצען, כאָטש זי האָט גאָרנישט נישט געטון, ווען זיי פלעגט היידען ווערען לאַנגווייליג, פלעגען זיי אויסזינגען א ליד. די נאָסינס און די העטמאַס זענען שנעל בעפריינדעט געוואָרען.

אום צעהן אַ זייגער אינדערפריה פלעגט העטמאַ אויסשרייען: „זייט איהר דאָס, גאָסין?" און אַזוי ווי זיי האָבען בעדאַרפט געהען אין איין וועג פלעגען זיי געהען צוזאַמען צו דער אַרבייט. זשאַן האָט זאָגאָר נישט געהאַט פיל צו רעדען מיט דעם גראָבען מאַן, וועלכער האָט נאָך געשטאַמעלט, אָבער ער האָט געהאַלטען די פריינדשאַפט צוליב זיין געליבטע, וועלכע האָט זיך געניטיגט אין דער געזעלשאַפט פון האטמאַס ווייב, וואָס האָט נאָר געלעבט פאַר איהר מאַן און פאַר זיינע מזהלצייטען.

ווען די פריינטשאַפט האָט דערגרייכט די שטופע, אַז זיי האָבען אָנגעפאַנגען צו בעזוכען איינע די אַנדערע, האָט זשאַן גענומען פיהלען געוויסענביסען.

די העטמאַס האָבען געגלויבט, אַז ער און פאַני זענען פערהייראַט און ער האָט זיי נישט געוואָלט נאַרען, ער האָט דעריבער געהייסען זיין געליבטע, זי זאָל זיי דערקלערען דעם ריכטיגען צושטאַנד, אָבער פאַני האָט זיך צולאַכט און האָט געזאָגט: „אַך דו אומשולדיגער יונגעל! דו ביסט איינער וואָס דענקט אַזוי, זיי האָבען גאָר קיינמאָל נישט געטראַכט, אַז מיר זענען פערהייראַט, זיי לאַכען אַליין פון אַזעלכע זאַכען, ווען דו זאָלסט נאָר וויסען, וואו ער האָט גענומען זיין ווייב! מיט אַלץ, וואָס איך האָב געטון, בין איך אַ הייליקע געגען איהר".

דאָס איז געווען צופיל פאַר איהם! איהם האָט געשייגט, אַז די פרוי, פאַר וועלכער מען האָט נישט פערפאַסט לידער, וועלכע מען האָט נישט אויסגעהאַקט אין מאַרמאָר, און וועלכע האָט נישט געהאַט אַזאַ ליטעראַטור האָט קיין רעכט געהאַט צו זיין אַ פּראָסטע גאַסען-פרוי.

אין די צייטען, ווען מאַן און ווייב פערטרויען זיך אַלע סודות פלעגט זי צו איהם זאָגען, אַז ער חצט קיינמאָל נישט אָפּפאָהרען פון שטאָט.

זי איז געוואָרען גאַנץ פריי און אָפען פאַר איהם, עס איז געווען פאַר איהר לייכטער וואָס ער האָט זיך דערוואוסט וועגען איהר פערגאַנגענהייט. ווען זי האָט מיט איהם גערעדט, האָט זי איצט געקאָנט גאַנץ פריי אַרויסזאָגען איהרע מיינונגען וועגען דעם לעבען, וועגען דער ווילדקייט פון די מענער און דער פאַלשקייט פון די פרויען, זי האָט געקאָנט ווייזען אַ פרייע מינע און אין איהרע אויגען האָבען זיך איצט ווידער בעוויזען איהר קאָקעטישער בליק, ווי אין אַמאָליגע צייטען.

קאַפּיטעל פינף
פאַמיליען-געהיימנישען

אין זייער צימער, ביי אַ שעהנעם פאָרטרעט וועלכער איז איבערגעבליבען אַלס אָנדענק פון פאַניס אַמאָליגער שעהנקייט, איז געהאַנגען אַ פּראָסטע פאָטאָגראַפיע פון אַ לאַנדשאַפט פון פראַנקרייך.

דאָס איז געווען אַ פאָטאָגראַפיע פון קאַסטעל, די היים פון גאָסינס פאַמיליע.

דאָס שטיק לאַנד מיט געביידעס און אַ גרויסען גאָרטען, איז איבערגעגאַנגען פון די עלטערען צו די קינדער, און האָט שטענדיג בעלאַנגט צו אַלע קינדער.

דער מנהג פון דער פאַמיליע איז געווען, אַז דער עלטערער זוהן זאָל שטודירען און פערטרעטען די שטעלע פון אַ קאָנסול, און דער יונגערער זאָל אויפפאַסען דעם מאַיאָנטעק.

די נאַטור האָט נישט ליב אַזעלכע אָרדנונגען, און עס איז גראָד געשעהען, אַז דער יונגער מאַן, צעזאַר גאָסין, וועלכער האָט געדאַרפט היטען די באַלעבאַטישקייט, איז געווען נישט פעהיג צו דעם, פונקט ווי ער איז געווען נישט פעהיג צו אַלץ בכלל.

צעזאַר האָט צו קיין זאַך נישט געטויגט. ער איז געווען א שיכור און אַ קאָרטען-שפּילער. ער האָט דעם גוט פערנאַכלעסיגט, ער האָט טאָג און נאַכט געשפּילט און געשיכורט. ענדליך האָט ער דעם גוט פערמשכונט.

ווען עס איז געקומען ד. יצייט צו בעצאָהלען דעם חוב, און מען האָט געהאַלטען ביים אוועקנעמען דעם גוט פון דער פאַמיליע, האָט ער געפעלשט דריי וועקסלען אויף דעם נאָמען פון זיין עלטערען ברודער, וועלכער איז געווען אַ קאָנסול אין שאַנכאַי. ער האָט געהאָפט, אַז ער וועט די וועקסלען קענען בעצאָהלען איידער די צייט וועט קומען. אָבער די צייט איז געקומען און דער עלטערער ברודער האָט זיך דערוואוסט, אַז זיין פאַמיליע איז רואינירט און זיין נאָמען איז געפעלשט. דער ברודער איז געקומען צולויפען אַהיים, און האָט מיט זיינע לעצטע עטליכע פראַנק אַרויסגעראַטעוועט דעם פעלשער פון תפיסה און די פאַמיליע פון שאַנד.

ער האָט זיך איבערצייגט, אַז צעזאַר איז פולשטענדיג אומפעהיג צו היטען דעם גוט, און דעריבער האָט ער זיך אָפּגעזאָגט פון זיין אַמט אַלס קאָנסול און איז געוואָרען אַ פּשוטער גוט-בעזיצער, אַ מענש, וואָס איז אָנגעוויזען אויף דעם דערפאָלג פון זיינע ווייַנטרויבען.

זיי זמיה איז נישט געווען אומזיסט. זיין גוט האָט זיך שנעל פערבעסערט, אוּנדי פרייד אין הויז האָט זיך צוריקגעקעהרט. אינגיכען איז אין דעם גוט אויך געבאָרען געוואָרען דער קליינער זשאַן, וועלכער האָט געבראַכט נייע האָפנונגען און גליק צו זיין פלייסיגען פאָטער.

(פ אָ ר ט ז ע צ ו נ ג קומט).

שאַרפע אטאַקעס געגען די געוו. פיהרער פון דער יעווסעקציע

טשעמערינסקי ווערט ערקלערט אלס נאַציאָנאַל-אָפּאָרטוניסט, מערעזשין — אלס נאַציאָנאַל-באָלשעוויק, און דימאַנשטיין — אלס סתם נאַציאָנאַליסט

מ אָ ס ק ו ו ע, (יט"א) נאָכדעם ווי דער קאָמוניסטישער טוער ווייצבליט האָט קריטיקירט דעם „קאָמזעט", „אָזעט" און „בורזשואַזע קאָנטר-רעוואָלוציאָנערע אויסלענדישע יודישע אָרגאַניזאַציעס" וואָס זענען טעטיג אין סאָוויעט-רוסלאַנד, איז געקומען די רייהע צו די אָנפיהרער פון דער געוועזענער, איצט אָפּגעשאַפטער „יעווסעקציע". דער געוו. הויפּט-סעקרעטאַר פון דעם צענטראַל-ביוראָ פון די יעווסעקציעס, טשעמערינסקי איז ערקלערט געוואָרען אַלס נאַציאָנאַליסט און אָפּאָרטוניסט, מערעזשין — איינער פון ד יזיילען פון דער געוועזענער יעווסעקציע, מיטגליד פון פּרעזידיום און הויפּט סעקרעטאַר פון „קאָמזעט", איז דערקלערט געוואָרען אַלס נאַציאָנאַל-באָלשעוויק, און דער צווייטער זייל פון די יעווסעקציעס און פּערוואַלטער פון דער אָפּטיילונג פון נאַציאָנאַליטעטען. - מיגדערהייטען דימאַנשטיין, איז דערקלערט געוואָרען אַלס פּשוט ער נאַציאָנאַליסט און ווערט צוזאַמען מיט מערעזשינען און טשעמערינסקין בעשולדיגט אין פּראָפּאַגאַנדירען „סאָוויעטישען ציוניזם".

טשעמערינסקי'ס חטא בעשטעהט אין דעם, וואָס אין 1927 האָט ער בפירוש זיך אַרויסגעזאָגט געגען דעם לאָזונג פון אַנ'איינהייטליכען יודישען טערריטאָריאַלען ישוב אין ביראָ-בידזשאַן, און אין יאַנואַר 1928 איז ער אַרויס מיט אַנ'אַרטיקעל „צו אַ יודיש לאַנד", אין וועלכען ער פּראָקלאַמירט דעם לאָזונג פון אַ יודישער אויטאָנאָמיע אין ביראָ-בידזשאַן.

די זעלביגע חטאים זוכט דער שרייבער אויך ביי מערעזשינ'ען, וועלכער האָט געשריבען, אַז אַהן דעם לאָזונג „צו אַ יודיש לאַנד" וואָלטען אַהין נישט געפאָהרען די ענטוזיאַסטישע יונגע לייט, די סטודענטען פון לאַנדווירטשאַפטליכען אינסטיטוט, עס וואָלטען אַהין נישט אוועק אַרבייטען יודישע טוערס, עס וואָלטען אַהין נישט געגאַנגען קיין אי-בערוואַנדערער א .א. וו.

דימאַנשטיין ווערט אַטאַקירט דערפאַר, וואָס ער האָט מיט פיר יאָהר צוריק געשריבען, אַז דעם ערשטען צוזאַמענפאָהר פון „אָזעט" האָבען צוגעגעבען אַ גרויס געוויכט די אויסלענדישע פאָרשטעהער פון דער יודישער געזעלשאַפטליכקייט, אַז די בעציהונג פון צוזאַמענפאָהר צו די פאָרשטעהער פון די אויסלענדישע יודישע אָרגאַניזאַציעס איז געווען אַנ'אויפמערקזאַמע און אַ וואַרימע. אַז עס האָט זיך געפיהלט אַ געגענזייטיגע פערשטענדיגונג צווישען דער סאָוויעטישער און אויסלענדישער יודישער געזעלשאַפטליכקייט א. א. וו.

ווייצבליט קוואַליפיצירט יעדעס וואָרט פון דימאַנשטיינ'ס אַרטיקעל אַלס „נאַציאָנאַליסטישען ברילאַנט", פאַר וועלכען דער מחבר דאַרף בעלוינט ווערען, ווי ער איז ווערט...

גלייכצייטיג אַטאַקירט ער אויך זעהר שאַרף די „טריבונא", דעם אָרגאַן פון „אָזעט", וואָס האָט נאָכ'ן שוואַרצבאַרד-פּראָצעס זיך ערלויבט אַרויסצוטרעטען מיט אַנ'עפענטליכער בעגריסונג צו אַנרי טאָרעס, שוואַרצבאַרדס פערטיידיגער, אָנרופענדיג איהם „טייערער מעטר", „מוטיגער פריינד פון די יודישע אַרבייטענדיגע מאַסען" און אויסדריקען איהם געפיהלען פון דאַנקבאַרקייט און ענטציקונג, פערגעסענדיג, אַז טאָרעס איז אַ פאָרשטעהער פון דער אימפּעריאַליסטישער פראַנקרייך א. אַ. וו.

אָט פאַר די אַלע חטאים רופט ער די שולדיגע צו דין-וחשבון. וואָס אַנבעלאַנגט דעם עצם-ענין ביראָ-בידזשאַן, קומט דער שרייבער צום בעשלוס, אַז אַפילו די גרעסטע אָפּטימיסטען האָבען נישט מיט וואָס צו שטאָלצירען, עס האָבען נישט געהאָלפען די אַלע געשרייען, אַלע לאָזונגען, הייסע רעזאָלוציעס, באַנקעטען, רעדעס א. אַ. וו. אין איין וואָך ווערען אין כאַרקאָוו, מאָסקווע, דאָנער קויתלען באַסיין פּראָדוקטיוויזירט מעהר יודען, ווי פאַר אַלע דריי יאָהר אין ביראָ-בידזשאַן.

הי נט און פאלג. טעג!
דער דרייסטער רייטער פון ווילדען מערב, דער העלד פון דער פּרעריע און פּאַמפּאַסען, דער בעריהמטער
KEN MAYNARD
וועט צום 1. מאָל רעדען און זינגען פון עקראַן אין זיין בעסטן ראָמאַנטישן פילם
Senor Americano
דראַמע פון ליבע און העלדענטאַט. געזאַנג, הומאָר, עמאָציע, סענסאַציע.
אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-קאָמעדיע מיט'ן פּרעכטיגסטען „MUSIE" „BRZDĄC" אין דער הויפּט-ראָלע.
אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 4 נאָכמיטאָג. שבת, זונטאָג און יום-טוב 12 אַ זייגער ביים טאָג.
פאָפּולערע פּרייזען.

Dr. Z. Rakowski
ספּ. פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
9 קאָנסטאַנטינער 9. טעלעפאָן 127-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5.

מאשין-לעבער
ווערן אָנגענומען אויסציטייען ביי
ג. גאַרדמאַן, צעגעלניאַנאַ 29

Dr. med. M. LERNER
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
זאַכאָדניאַ 64, טעל. 113-09
נעהמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

פאַרבער
מיט אַ פולשטענדיגער ערשטקלאַסיגער איינריכטונג אין צענטרום פון שטאָט איז צו פערפאַכטען אָדער צו פערקויפען. די אַדרעס צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע.

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 151-78
צוריקגעקעהרט
הויט און ווענעריש'ע קראַנקהייטען און ליכטהיילאינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אָוונד.

א יונגערמאַן
מיט די בעסטע קוואַליפיקאַציעס קען לעזען און שרייבען זוכט בעשעפטיגונג קען זיין אַלס געהילפס-בוכהאַלטער אַדרעס ביטע צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע.

Dr. med. W. Eychner
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134-72
נעמט אָן פון 2-3 נאָכמ. און פון 7½-9 אָוונד.

האַנד-שטרימף-מאַשינדלעך
156-ער אין גוטען צושטאַנד וויל איך קויפען. פאַנסקאַ 9, וואָהנונג 6, פראָנט, 1-טער שטאָק.

DR. MED. H. LUBICZ
ספּ. פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנק.
בעהאַנדלט ווידער אַז
אויף צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 141-32
עמפפאַנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאָג און יו"ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערע וואַרטע-זאַל.

DR. MED. L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציעל-אַרצט פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אָן פון 12—1 און פון 4—7 אָוונד.

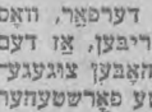

דראַט-צוימען
געפלאָכטענע, געוועבענע, געלעכערטע, ראַביץ-געוועבען און אַלע מעטאַלען עמפּפעהלט צו בילינע פּרייזען
RUDOLF JUNG
Łódź, Wólczańska 151, telefon 128-97

Dr. med. B. Robinson
פּיעטרקאָווער 10, טעל. 131-86
צוריקגעקעהרט

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פּערק־יומונגען פון די פּלייצעס און גלידער
איינענע פּראַצאָווניע פון וועמבליכע אָרטאָפּעדיש, אויסרעכטען, וויז: קלעדקעס אויף פלאַטפוסען, קינסטליכע

Dr. med. H. Krauskopf
אַקושעריע- און פרויען-קראַנקהייטען
זגיערזשער 16, טעל. 113-47
נעהמט אָן פון 4—7 אָוונד.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
וושעזשינער 11, טעלעפאָן 3763
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר איזיק נאָז, האַלז, אויערען ק'	3½—4½
ד"ר פערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	12—?
ד"ר ביבערגאַל הויט און וענער.קר.	11½—12½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד"ר שפּערלאַווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	3½—4½

מיכאַ-פּסיכעיע. שפּרעך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. מאַקאָ-שטעלן, קינסטליכע בערג-און-בעשטראַל אינבאָרי. ווענע, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּערעט. אויף פּערל-אַנג וויזיטען אין שטאָט. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע סאָרט אַנאַליזען, אויך פלעגטע און בלוט
אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאַזשי נסקי - סטאַראָפּאָלסקאַ
ציין-אַרצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציינען, קראָנען, פּלאָמבען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאָג

קאמוניקאט.

די לאדזער פרייוויליגע פייערלעשער ווענדען זיך דערמיט צו די ה"ה הויז-בעזיצער מיט דער געפל. בקשה ציצושיקען די גענאמעלטע שפענדס אויף די ליסטעס זאגער ליידיגע אין קאנצעלאריע פון דער לאדזער פרייוויליגע פייערלעשער (שענקעוויטשא 54) אין די שעה'ן פון 9 פריה ביז 5 א זייגער אוונט. גלייכצייטיג מאכען מיר עפענטליך בעקאנט, אז מיר שיקען ארויס אין שטאט אונזערע אינקאסענטען, כדי אבצונעהמען די גענאמעלטע ליסטעס, דעריבער בעטען מיר צו פערלייכטערן זיי אין דער ארבייט.

די פערוואלטונג און קאמאנדא
פון דער לאדזער פרייוויליגע פייערלעשער

Dr. N. HALTRECHT

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנק.
נעמט אן פון 8 ביז 9 פריה פון 12–3 נאכמיטאג און פון 3 ביז 9 אוונט.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

קינא-טעאטער ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט פרעמיערע! היינט פרעמיערע!
מעכטיגע דראמע פון לעבען פון דער אריסטאקראטיע און צירק-ארטיסטען א.ז.

„דערנער-וועג פון גורל"

פילם פון פרעכטיגען אינהאלט און אויסשטאטונג, האלט דעם צושויער אין אונגעוועהנל. שפאנונג.
אין די הויפט-ראלן: אין די הויפט-ראלן:

Erna Morena i Paweł Richter

נעכסטער פראגראם: „דער, וועלכער פערגיפטעט"
פערשטארקטער ארקעסטער אונטער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי.
אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 א זייגער נאכמיטאג.
שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 א זייגער בייטאג.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

סלאנג-פילם-טעאטער „MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178.

די לעצטע טעג!
דער גרויסער קלאנג-פילם

„האדזשי מוראט"
Iwan Mozżuchin

מיט: אין דער הויפטראלע. — אין דעם אויביגען בילד נעהמט אנטייל
א גרויסער קינסטלער-כאר.
קירצליך: „נח'ס תבה" קירצליך:
אנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאג און יום טוב 3.30 נ"מ

לעטשניצע זגערזשער 17
טעלעפ. 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. 1—2 נאכם.
ד"ר יוסטמאן נערווען-קראנקהייטען 12—2 נאכם.
ד"ר מ. קאנטאר כירורג 4½—5½, יו"ט 1—2
ד"ר פאפיערני אקושער און פרויען-קראנקה. 11½—1 נאכם.
ד"ר ראקאווסקי אויערען, נאז-און האלז-קראנקה. 10½—11½, 2—3 און 6—7 נאכם.
ד"ר ראזענצווייג קינדער-דאקטאר 11—12, 4—5 נ"מ
ד"ר רוזשאנער תענער. און הויט קראנקה. 1—2 נאכם
ד"ר וויינבערג אינערל. קראנקה. 1—2, 6—7 נאכם.
א. גראדוס-משיק צאהן-ארצט 3—7 נאכם.
ד"ר סטופעל רענטגען-קאבינעט 12—2, 4—6 נאכם.
ווענעראלאגישע קאבינעט טעגליך פון 1-2 נ"מ

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן בטח ושאנן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם וועלט נאר קומען און בורא
פון ד. מאנעלא

וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף
פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע פארטער, טעל. 124-95

וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען א-לערליי ביטעם: ציווילנע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלאניעס, קלויזולעס, זאבי ופיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אוישאנד ראזימטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה
מיט אכטונג ד. מאנעלא,
פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער חינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם כוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גומענע הילף-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ן מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר-דאקטאר ברעכו רעקונג בעזאמונגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען

ברוך, אויך פאר הויקערס לאמונגען מיט הייל-גארטעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע אמגלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
שפרעכשטונדע פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס ארגינעלע ערשטען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיגע רעקלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מאךישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערווכערטע פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.

דעם געעהרטען ה' דיר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר ברוך-לייגערע אין לאדז, וואלטשאנסקא 29, פראנט 2. שטאק, פאר דער גיכער אינטערעסאנטער הילף און רעטען מיך דעם ערשטען טאג ראש השנה פון דעם שווערען און פאר מיין לעבען געפעהרליכען ברוך, פאר דעם וויפעל שאפעליכען אגלעגען מיר דעם באנדאזש פון ו"ו טעמארע דאנק איך אויף דעם וועג הערצליך און עס ספאהל איהם דאדורך פאר אלע ברוך-ליידענדע
Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

מיט 25% ביליגער ווי איבעראל!

דאמען-הערען-פעלצען

ווי אויך אלע איינצעלנע פעלעכלעך אין א רייכען אויסוואהל מיט גוטע בעדינגונגען אין פעלץ-ווארען-געשעפט פון
י. שווארצמאן נארוטאוויטשא 42
— טעלעפאן 166-31 —

וו.י.ז.א. שענקעוויטשא 26

היינט, מיטוואך, דעם 26-טען ד. ח. 9 א זייגער אוונט וועט ה' רעד. **י. אוגער** האלטען א רעפעראט אויף דאס טעמע:
„וואס איז אזוינס ראסען-האס"
איינטריט פאר מיטגלידער און ארייגעפיהרטע געסט פריי.
9668

א גרויס געוועלב
אויף פיעטריקאווער גאס
אין הויף, פארטער, אקעגען דעם טויער, אין בעסטען צענטרום איז
פון זאפארט אפצוגעבען.
צו ערפאהרען אין דער אדמיניסטראציע פון דער צייטונג.
9674

Skradziono 4 weksle 1) Weksel na na zl. 100 pł. 15 lipca 31 r. wyst. Salamon Dreksler Nawrot 93. na zlec. H. Frenkel. 2) Weksel na zł. 100 pł. 15 kwietnia 1931 r. wyst. Karol Hardyn Nawrot 100. na zlec. Salamon Dreksler. 3) Weksel na zł. 75 pł. 15 maja 31 r. wyst. Karol Hardyn Nawrot 100 na zlec. Salamon Dreksler. 4) Weksel na zł. 75 pł. 15 marca 1931 r. wyst. Karol Hardyn Nawrot 100 na zlec. Salamon Dreksler. Weksle unieważnia się.
Andrzej Rakowiecki
Zawrot 74. 9675

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכם. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. –
וויזיט 3 זל.

וועכנעריז קליניק כירורגישע „SANATO"
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פריי זעץ פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. ס. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארם.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

„Kąpiele Centralne"
H. Offenbacha
38 ZACHODNIA 38
:—: TEL. 138-51. :—:

מאכען בעקאנט, אז נאך אויפשטעלען א נייעם אויוען און נאך א פולשטענדיגען רעמאנט וועלען די שוויץ-בעדער פון דער 1-טער קלאס (רוסיש-רוימישע) טעטיג זיין יעדען דאנערשטאג, פרייטאג און שבת.
וואנעס טעגליך.

קויפט „MITOL"
צולאזט עס אין וואסער, בערשט אויס דעם שמוציגען אנצוג, און דו ווערסט האבען
א נייעם אנצוג!
איין שאכטל „MI TOL" פאר 1.50 זל. איז א גאנצע כעמישע וועשעריי ביי זיך אינדערהיים.
„MITOL" פרישט אויף דעם גאנצען שטאף, לעבט אויף דעם פריהערדיגען אויסזעהן, בעזייטיגט אלערליי פלעקער. צו בעקומען איבעראל.

בעקאנטמאכונג
הערמיט מאך איך בעקאנט מיינער נ' קונדשאפט, אז צוליב דער מעקוועמ-ליכקייט האב איך געעפענט א נ'אפטיילונג פון מיין לאנג-עגזיסטירענד
ביוראָ בטשרפטן פל. וואלנאשטשי 3
(פארטער, רעכטס)
וואו עס ווערען פינקטליך און געוויסענהאפט ערלעדיגט אלע ארט ביטעם אין פערשידענע אוזשענדעס, ווי אויך קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס, אדוואלאניעס אויף פאדאטעק דאכאדאווי, אויסקויף פון פאטענטען.
בעמערקונג: פערשידענע עצות וועגען פאדאטקאווע ספראוועס ווי אויך אנדערע פראגען ווערען ערטיילט דורך א ספעציעלען גוט בעקאנטען יוריסט.
מיט אכטונג
Sz. Hochberg, Pl. Wolności 3, tel. 216-58

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych **przeprowadził** się na ul. **Piotrkowskiej 70** róg Traugutta).
Przyjmuje od 8³⁰ do 10³⁰ rano, od 1-ej do 2³⁰ pp., od 6 do 8³⁰ wiecz. w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

Lek. dent.
Z. Bielakowska
powróciła
Kilinskiego 113 róg Nawrot, tel. 148-27 (winda)
Przyjmuje od 10-1 i 4-7

קנאבען
מיט שעהנע שטימען
פון זינגען, וועלכע זאלען זינגען סאלא, זאלען זיך מעלדען אלע טאג פון 7–9 אוונט צום דיריגענט סאקאלאווסקי אין ווילקער שוהל. די אנגאזשירטע וועלען גוט האנארירט ווערען.

Lekarz-dentysta
Stanisław Gelberg
זאוואדזקא 14, טעל. 103-53
נעמט אן פון 10–2 נאכמ. און פון 4–7 אוונט

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6–5 א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך, די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ 4
נאכ'ן טעקסט 12 „ „ „ „ 18— „ 8
פאר א מילימעטער-שורה: דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.